

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Глобал Рисърч

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТНОСНО НЕОБХОДИМОСТТА ОТ КАДРИ ЗА БИЗНЕСА

Април, 2018

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Съдържание

<u>ВЪВЕДЕНИЕ</u>	3
<u>Изследване сред бизнеса</u>	5
I. <u>Профил на анкетираните</u>	6
II. <u>Трудности при намиране на работна ръка</u>	8
III. <u>Най-търсени специалности (от студенти/ бизнес)</u>	17
IV. <u>Качество на обучителния процес</u>	19
<u>Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса</u>	42
I. <u>Профил на анкетираните</u>	43
II. <u>Трудности при намиране на работна ръка</u>	44
III. <u>Най-търсени специалности от студентите и бизнеса (според фирмите за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса)</u>	51
IV. <u>Качество на обучителния процес</u>	61
<u>ЗАКЛЮЧЕНИЕ</u>	69

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

Екипът на Глобал Рисърч ЕООД проведе социологическо проучване на потребностите и дълбочинен анализ относно необходимостта от кадри за бизнеса в България.

Изследването анализира следните данни:

- Съотношение брой/необходимост от подготвени кадри
- Най-търсени специалности (от студенти/бизнес)
- Качество на обучителния процес, резултиращо в придобити знания и умения при приключване на бакалавърска или магистърска степен, както и приложимост на тези знания в съответствие с очакванията и потребностите на малките и средни предприятия.

Проучването беше осъществено по метода на прякото стандартизирано интервю. Това е метод, който създава условия за метрично измерване на множество данни както сред по-голяма целева аудитория, така и сред по-малобройни и специфични групи. Интервюто се води от специално подготвен, професионален интервюер, който изчита въпросите пред респондента и отбелязва съответните отговори. Този подход спестява грешки при попълване и позволява разясняване на съдържателни въпроси.

Това е и единственият метод, който напълно покрива изискванията за представителност на набраните данни, тъй като достъпът до всички социални групи е осигурен от случайния подбор. Всички останали методи за регистрация на данни ограничават степента на проникване (заради ограниченията в покритието на телефонните и/или интернет доставчиците) и могат да доведат до подценяване на някои специфични групи.

Изследването беше проведено сред следните **целеви групи**:

- Бизнес
- Национално представени бизнес организации
- Агенции за подбор на човешки ресурси

----- www.eufunds.bg -----

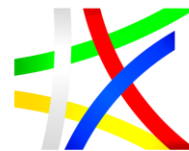
*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Обемът на извадката е както следва: представители на бизнеса на територията на цялата страна – 464 фирми; представители на фирми за подбор на персонала – 32; национално представителни бизнес организации и техните подразделения - 9

Настоящият доклад представя резултатите от извършеното проучване сред описаните целеви групи. Докладът е организиран в два раздела. В първия раздел са представени резултатите от изследването сред представители на бизнеса. Вторият раздел представя резултати от изследването сред национално представени бизнес организации и агенции за подбор на човешки ресурси.

----- www.eufunds.bg -----

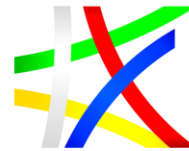
*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в
областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма
„Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Изследване сред бизнеса

*проектът се финансира в рамките на сговор за БФП № BG05RFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в
областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма
„Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Профил на анкетираниите

В първата част на изследването беше проведена анкета сред управители или мениджъри на ръководна позиция на фирми в цяла България. За целта беше изготвена типологична извадка, която да обхване представители на различните групи бизнес организации (предприятия) в България по тип икономическа дейност.

----- www.eufunds.bg -----

*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в
областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма
„Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

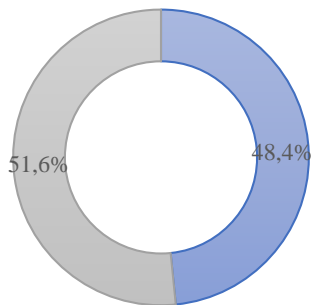
Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Пол

■ Мъж ■ Жена

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

Какво завършено образование имате?

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

В коя от следните области на икономиката работите? (%)

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

www.eufunds.bg

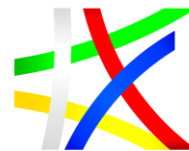
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

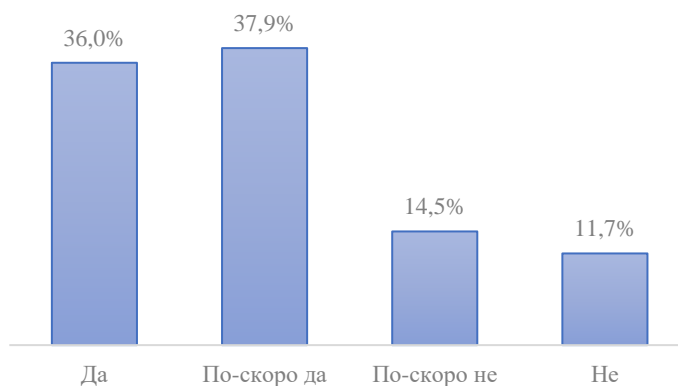
Трудности при намиране на работна ръка

Резултатите от изследването показват, че две трети от представителите на бизнеса изпитват трудности при намиране на работна ръка. Едва 11,7% от представителите на бизнеса са категорични, че не изпитват трудности при намиране на работна ръка, а 14,5% също споделят, че не изпитват трудности, макар и не толкова категорично.

Оказва се, че бизнесът среща най-много трудности при намиране на **високо квалифицирани служители и работници**.

41,3% от представителите на бизнеса споделят, че им е трудно да намерят високо квалифицирани кадри за своя бизнес, а 24,2% определят намирането на този тип кадри за много трудно. От друга страна, бизнесът среща най-малко трудности при намиране на ниско квалифицирани работници. 29,4% споделят, че им е лесно да намерят ниско квалифицирани работници за своя бизнес, а 7,8%, че им е много лесно. Тук е важно да бъде отбелязано и, че този тип кадри не са търсени и предпочитани от работодателите. 38,5% от представителите на бизнеса посочват, че нямат нужда от ниско квалифицирани кадри. Когато става въпрос за намирането на среден изпълнителски персонал, половината от представителите на бизнеса споделят, че изпитват трудности при намиране на такъв тип работна ръка. От друга страна, 24% споделят, че намирането на такива кадри е лесно, а 7,1% - много лесно.

Изпитвате ли трудност при намиране на работна ръка?

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

www.eufunds.bg

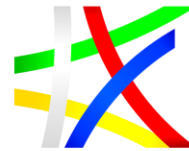
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

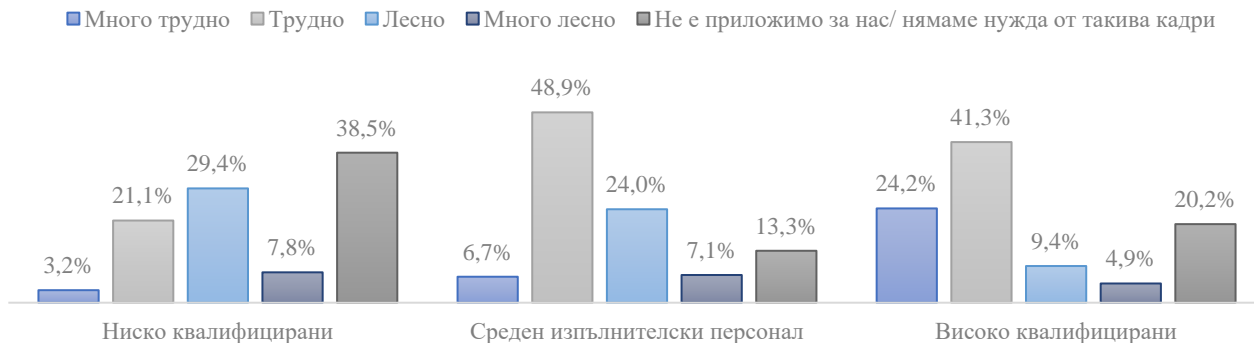

Център за
изследване и
анализи

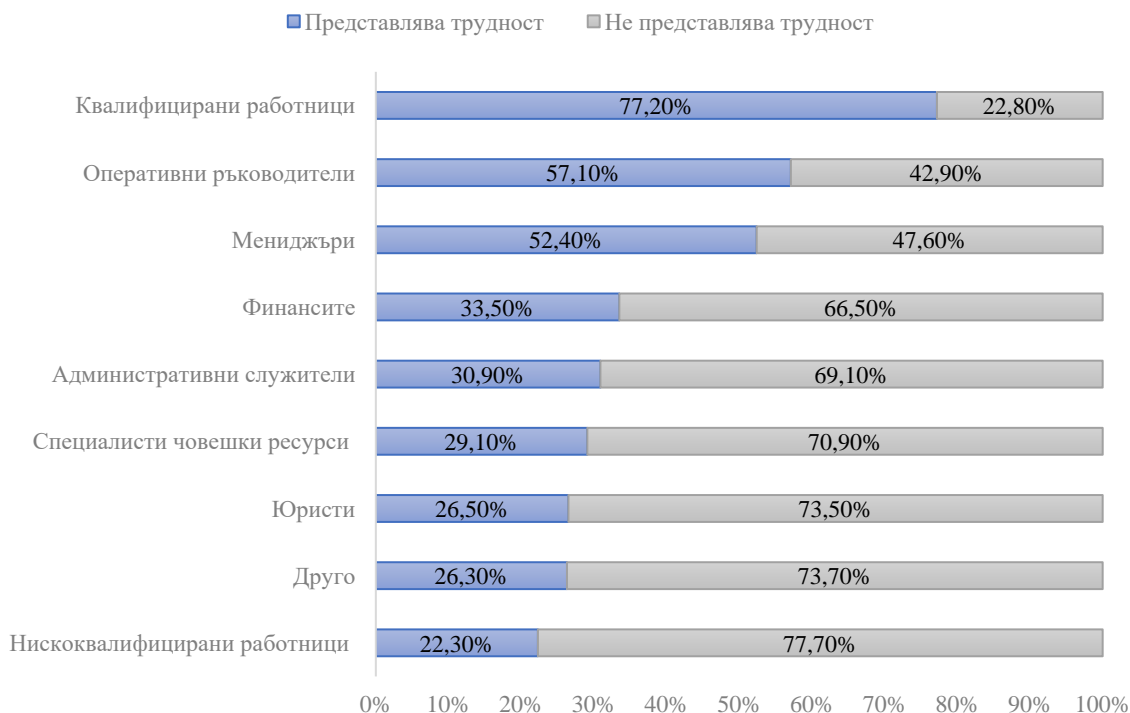
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

До колко срещате трудности с намирането на следните кадри за вашия бизнес:

Източник: Изследване сред представители на

Намирането на кои от следните групи представлява трудност за Вас?

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

www.eufunds.bg

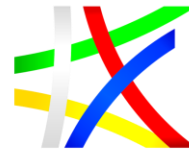
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Представителите на бизнеса отбелязват, че в най-голяма степен се затрудняват при намирането на **квалифицирани работници, оперативни ръководители и мениджъри**. Това са групите, на които най-често биват поверени задачите по управление, организиране и качествено изпълнение на работните процеси в бизнес организациите. В по-малка степен работодателите срещат затруднения при подбора на кадри, които да се занимават с управлението на финансовите дейности в предприятията, административните дейности или специалистите в сферата на човешките ресурси.

Една от причините за трудности при намиране на част от изброените групи кадри (например квалифицирани работници) и за липсата на трудности при намиране други групи кадри (например специалисти човешки ресурси и юристи) е от една страна възможния брой необходими специалисти от всяка от групите, а от друга наситеното предлагане.

От една страна, във всяка бизнес организация, тези специалисти са малък брой и задоволяване на нуждите на бизнеса с тях е по-лесно. В същото време, от гледна точка на предлагането – завършващите икономически специалности и специалности по бизнес управление са най-голям брой. В най-малка степен представителите на бизнеса срещат затруднения при намирането на юристи за целите на своята работа или нискоквалифицирани работници. За първите (юристи) отново фактор е голямото предлагане, а за вторите – основно ниските нужди на бизнеса от нискоквалифицирани специалисти.

Така например на един ръководител на фирма може да му се наложи да намери 10 квалифицирани работни и само 1 юрист. От друга страна, кадри като юристите например са специфични професионални групи и не всеки бизнес има нужда да наеме за постоянно такива специалисти в своята фирма. Много често услугите на такъв тип кадри са търсени в конкретни ситуации и биват договорени специфично за тях, биват използвани външни ресурси (възлагани чрез договори за адвокатско обслужване, консултантски договори и др.).

----- www.eufunds.bg -----

*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Вие лично от кадри с какво образование имате нужда?

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

По отношение на образователната степен на кадрите, от които бизнесът има нужда, **най-голям дял от работодателите, посочват, че имат нужда от кадри със средно професионално образование.** Основните сфери, в които се търсят тези кадри са съответно строителство, търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство и преработваща промишленост. По данни на НСИ към този момент най-големият брой заети са именно в секторите преработваща промишленост, търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети и строителство, а предприятията в тези сектори също заемат висок дял от всички предприятия, което обяснява и нуждата от кадри с такова образование.

----- www.eufunds.bg -----

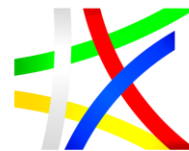
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Кадри с висше образование в степен „Бакалавър“ и „Магистър“ са необходими на около 45% от работодателите. Като основните сфери, в които се търсят кадрите с висше образование са държавно управление, финансови и застрахователни дейности, култура, спорт и развлечения, професионални дейности и научни изследвания.

Преобладаващата част от работодателите посочват, че **нямат нужда от кадри със средно общо образование или средно образование, придобито в езикови, природонаучни, математически и други специализирани гимназии.** Тази разлика между изразената нуждата от кадри със средно професионално образование и липсата на нужда от кадри с средно общо образование или средно образование от специализирани гимназии може да бъде обяснена с наличието на определена квалификация при първите и очакване, че те ще имат някакви конкретни умения. Обратно, при лицата със средно общо образование липсата на конкретна професия става съществена пречка при реализацията на тези групи на пазара на труда. Ако не продължат да учат висше образование, завършилите общи или профилирани гимназии имат по-малки шансове за реализация на пазара на труда.

Важно е да се отбележи, че 96,6% от представителите на бизнеса посочват, че нямат нужда от кадри с висше образование степен „Доктор“. Високата квалификация и академичната ориентация на тези кадри ги правят интересни само за малка част от бизнеса. В обичайни случаи, те са свръх-квалифицирани за нуждите на фирмите.

----- www.eufunds.bg -----

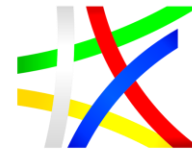
*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

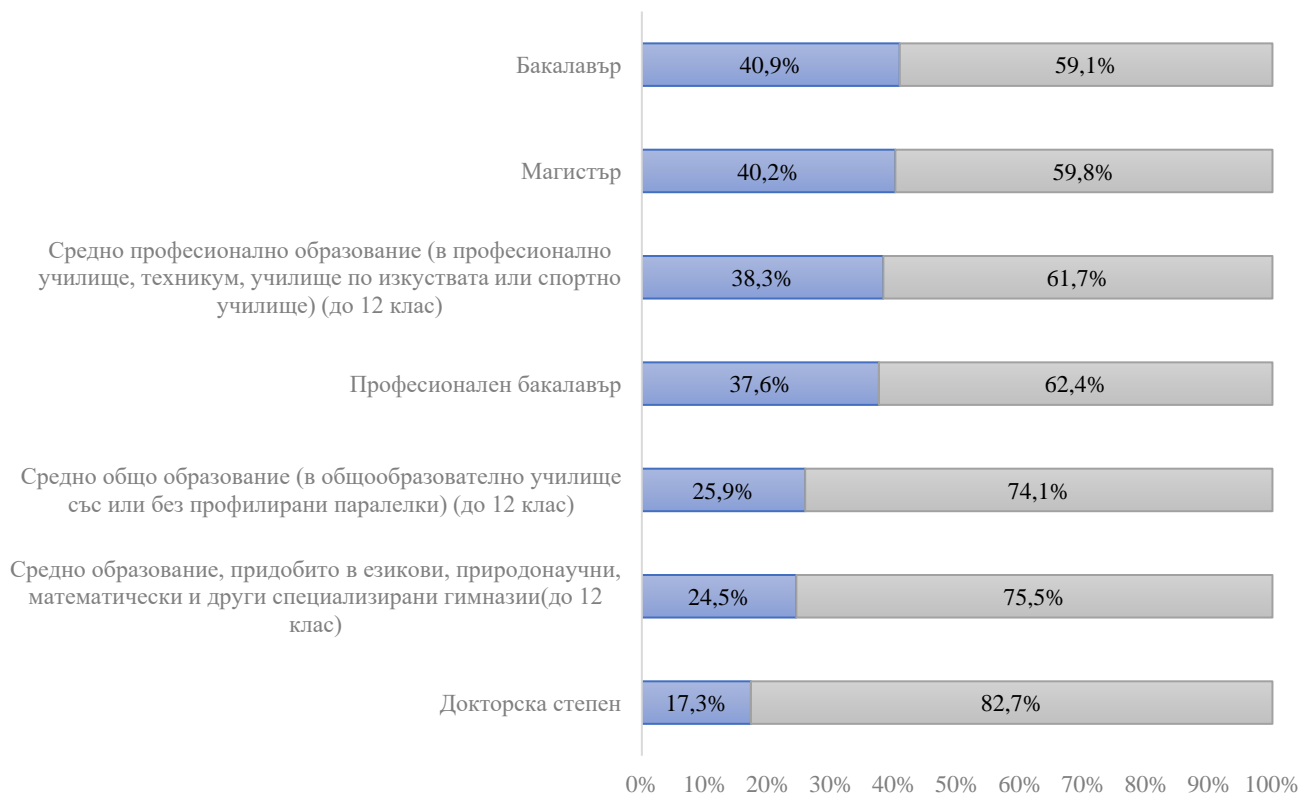
Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Вие лично изпитвате ли трудности при намиране на кадри със следното образование:

- Изпитвам затруднения при намиране на кадри с такова образование
- Не изпитвам затруднения при намиране на кадри с такова образование

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

Преобладаваща част от работодателите отбелязват, че като цяло не изпитват затруднения при намирането на кадри с различните степени на образование. Доколкото затруднения има, те са концентрирани в намирането на кадри с висше образование, степен „Бакалавър“ и степен „Магистър“, както и кадри със средно професионално образование. В най-малка степен представителите на бизнеса срещат затруднения при намирането на кадри с придобитата докторска образователна степен. Посочените отговори кореспондират и с тези на

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

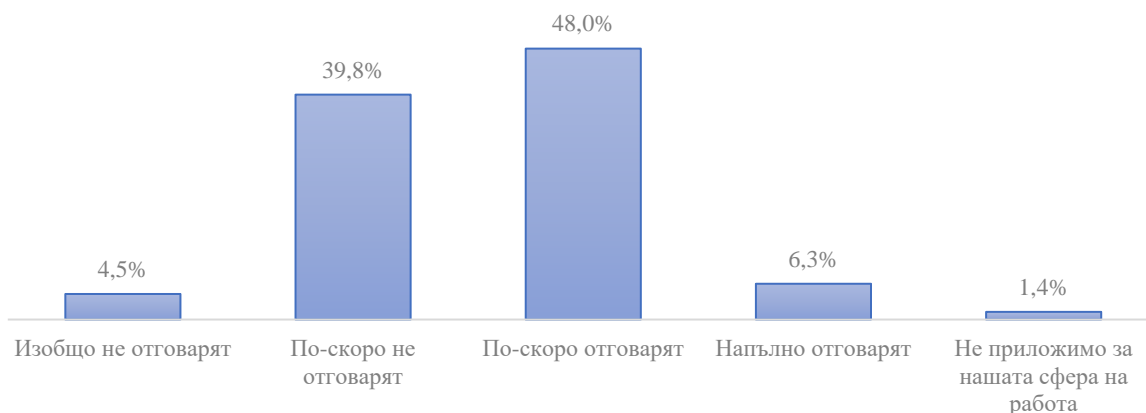
Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

предишния въпрос, в който работодателите са запитани от кадри с какво образование имат нужда за целите на собствения си бизнес. Най-търсени са тези, за които респондентите са отбелязали, че изпитват най-много затруднения при намирането, а именно специалисти със средно професионално или висше образование. Липсата на затруднения при намирането на кадри с докторска степен, може да бъде обяснена с минималния интерес от страна на представителите на бизнеса към кадри с най-високата образователна степен.

Каква е вашата оценка за работната ръка/ кандидатите по отношение на изискванията на бизнеса:
Като цяло отговарят на необходимите изисквания/ нуждите на бизнеса

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

Когато става въпрос за оценката на това до колко работната ръка отговаря на изискванията на бизнеса, работодателите се разделят на две почти равни групи. 54,3% дават положителна оценка, като според 48% работната ръка **по-скоро отговаря** на нуждите на бизнеса, а според 6,3% - напълно отговаря.

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Все пак остава една група от работодатели, според които работната ръка не отговаря на изискванията на бизнеса. 39,8% от работодателите посочват, че работната ръка по-скоро не отговаря на техните нужди, а 4,5% - изобщо не отговаря.

Каква е вашата оценка за работната ръка/ кандидатите по отношение на изискванията на бизнеса:

■ Изобщо не отговарят ■ По-скоро не отговарят ■ По-скоро отговарят ■ Напълно отговарят ■ Не приложимо за нашата сфера на работа

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

Според 66,3% от работодателите работната ръка отговаря на изискванията за **основни умения като работа с информация, писане на текст, базова компютърна грамотност и т.н.**, необходими за свободните позиции. **52,7% посочват, че кандидатите по-скоро отговарят на изискваните основни умения**, а 13,6% посочват, че напълно отговарят. Една четвърт от работодателите дават негативни оценки, като 23,6% смятат, че работната ръка по-скоро не отговаря на изискваните основни умения, а 2,3% смятат, че изобщо не отговаря. Когато става въпрос за **професионални умения**, делът на работодателите, които смятат, че кандидатите отговарят на основните изисквания за тези умения намалява. **40,5% от**

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

представителите на бизнеса посочват, че работната ръка по-скоро отговаря на изискваните професионални умения, а 9,5% посочват, че напълно отговарят. От друга страна, 36,9% от работодателите смятат, че кандидатите по-скоро не притежават необходимите технически и ноу-хау умения, които се прилагат директно към работата, а 4,1% смятат, че работната ръка изобщо не притежава тези умения.

При оценката на последния тип умения, а именно „меките“ умения, **44,5% от работодателите посочват, че кандидатите по-скоро отговарят на изискванията за общуване и комуникация, а 8,6% смятат, че напълно отговарят.** От друга страна, 33,6% от работодателите посочват, че кандидатите по-скоро не отговарят на изискванията на тези умения, а 3,6% посочват, че изобщо не отговарят.

----- www.eufunds.bg -----

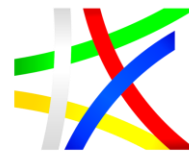
*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в
областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма
„Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Най-търсени специалности (от студенти/ бизнес)

От кадри с образование в кои от следните областите имате нужда към момента?

Важен фактор при търсенето и съответно при намирането на необходимата работна ръка е не само степента на завършено образование, но и неговата област. Най-голям дял от представителите на бизнеса посочват, че имат нужда от кадри с образование в областта на техническите науки. 25,4% от представителите на бизнеса пък са посочили, че имат нужда от кадри с образование в областта на социалните, стопанските и правните науки. Други области на образование, от които част от представителите на бизнеса посочват, че имат нужда са хуманитарни и природни науки.

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

www.eufunds.bg

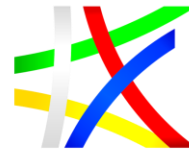
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

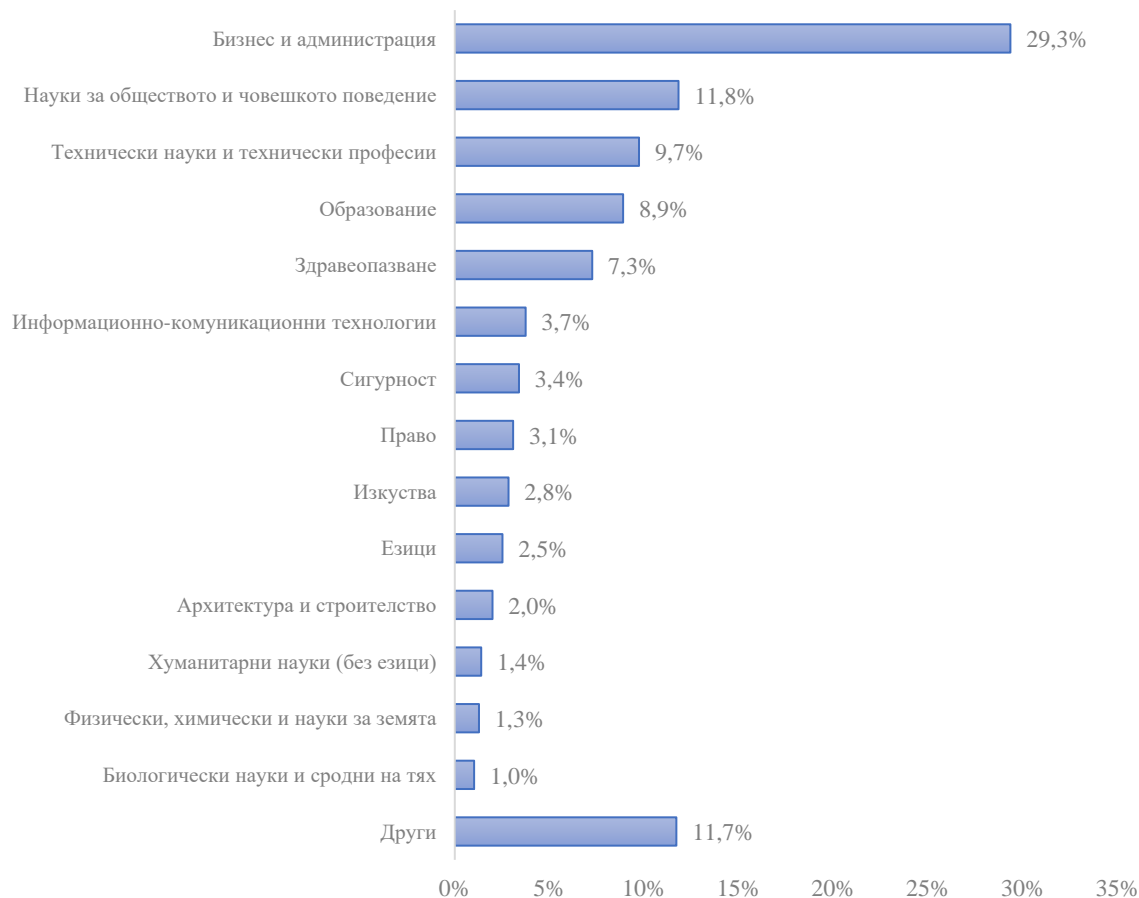

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Завършили студенти през 2017

Източник: НСИ

По данни на НСИ през 2017г. най-голям е дялът на завършилите специалисти в направленията: Бизнес и администрация; Науки за обществото и човешкото поведение; Технически науки и технически професии; Образование и Здравеопазване.

Тези показатели, показват разминаване между основните професионални области, от които бизнеса има нужда и структурата на обучаваните и завършващите специалисти. Бизнесът най-често търси специалисти от технически специалности и има нужда от кадри, които да бъдат включени в процесите на производство, а не на администриране.

----- www.eufunds.bg -----

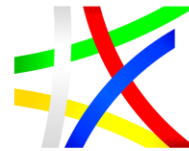
*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в
областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма
„Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

☑ **Качество на обучителния процес**

3,64

Средна оценка на качеството на обучителния процес, по отношение на придобити знания и умения при приключване на

Средната оценка, която представителите на бизнеса поставят на качеството на обучителния процес, по отношение на придобити знания и умения при приключване на **средното образование** е **3,64**. 43,1% от работодателите оценяват качеството на средното образование като **добро**. Една трета от работодателите поставят **средна** оценка на качеството на обучителния процес в средното образование.

4,13

Средна оценка на качеството на обучителния процес, по отношение на придобити знания и умения при приключване на

Средната оценка на качеството на обучителния процес, по отношение на придобити знания и умения при приключване на **бакалавърска или магистърска степен** е по-висока – **4,13**. Като 41,7% от представителите на бизнеса поставят **добра** оценка на качеството на обучението в рамките на висшето образование, а 27,8% поставят **много добра** оценка. 20,6% от работодатели остават по-критични и оценяват качеството на обучението във висшето образование със **средна** оценка.

**Използвана е скала от 2 до 6, където 2 е слабо, а 6 е отлично*

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

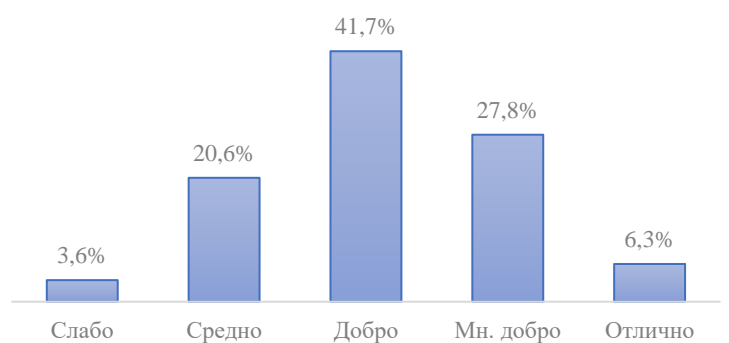
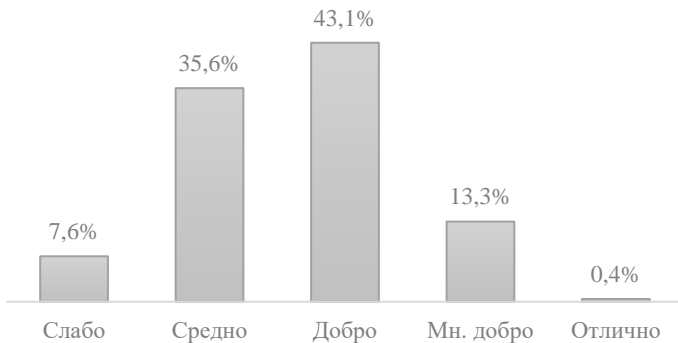
Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Как оценявате качество на обучителния процес, по отношение на придобити знания и умения при приключване на средно образование?

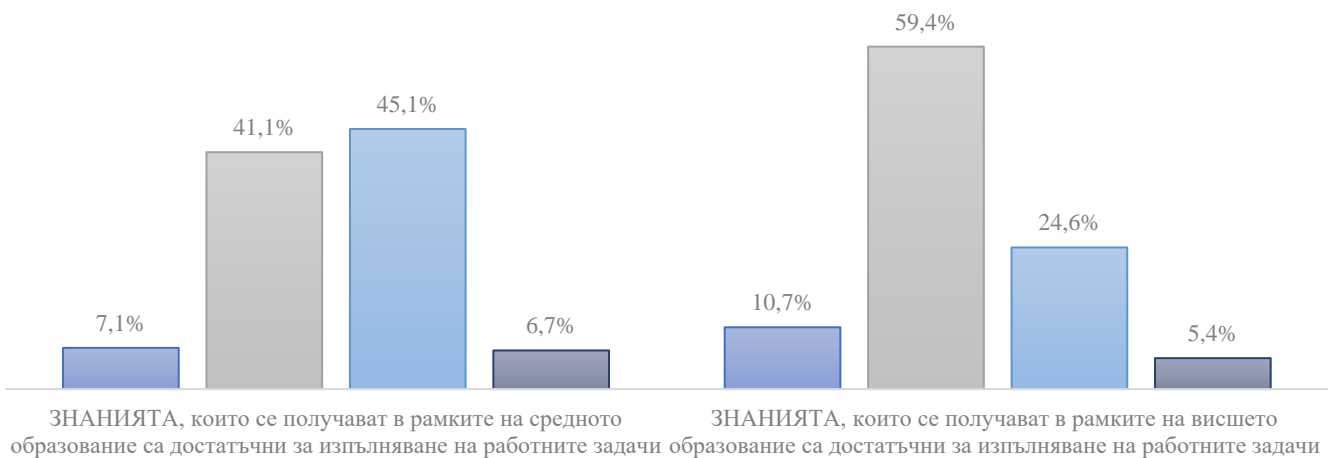
Как оценявате качество на обучителния процес, по отношение на придобити знания и умения при приключване на бакалавърска или магистърска степен?

**Използвана е скала от 2 до 6, където 2 е слабо, а 6 е отлично*

Оценка на знанията, придобити в различните образователни степени

■ Да ■ По-скоро да ■ По-скоро не ■ Не

Източник: Изследване сред представители на

----- www.eufunds.bg -----

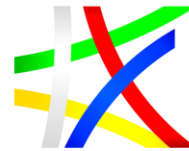
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

При оценката на това доколко знанията, получени в рамките на средното образование са достатъчни за изпълняване на работните задачи, работодателите се разделят на две почти равни групи. Според едната група знанията от средното образование са достатъчни за изпълняване на задачите в работата (41,1% са по-скоро съгласни, че знанията са достатъчни, а 7,1% са напълно съгласни). От друга страна, другата половина от работодателите са на противоположното мнение и смятат, че тези знания са по-скоро недостатъчни за справяне в реална работна среда (45,1% - са по-скоро несъгласни, че знанията са достатъчни, а 6,7% са напълно несъгласни).

Когато става въпрос за знанията от висше образование картината е по-различна. Според малко повече от половината от работодателите знанията, които се получават в рамките на висшето образование са по-скоро достатъчни за изпълняване на работните задачи, а за 10,7% са напълно достатъчни. Въпреки това, една част от представителите на бизнеса смятат, че знанията, дори от висшето образование не са достатъчни за изпълнение на работните задачи (24,6% са по-скоро несъгласни, че знанията са достатъчни, а 5,4% са напълно несъгласни).

По-критични към знанията, получени в рамките на средното образование се оказват представителите на секторите преработваща промишленост, строителство, транспорт, складиране и пощи, финансови и застрахователни дейности, професионални дейности и научни изследвания, административни и спомагателни дейности. Преобладаващата част от представителите на тези сектори, смятат че знанията, които работната ръка получава в рамките на средното образование по-скоро не са достатъчни за изпълняване на работните задачи. Това са и сектори, които имат нужда от по-специфична и по-висока квалификация. На противоположното мнение са представителите на секторите търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети, хотелиерство и ресторантьорство, създаване и разпространение на информация и творчески продукти и операции с недвижими имоти, според които знанията, получени в рамките на средното образование са по-скоро достатъчни за изпълнение на работните задачи.

----- www.eufunds.bg -----

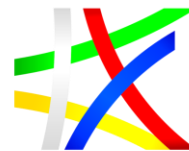
*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

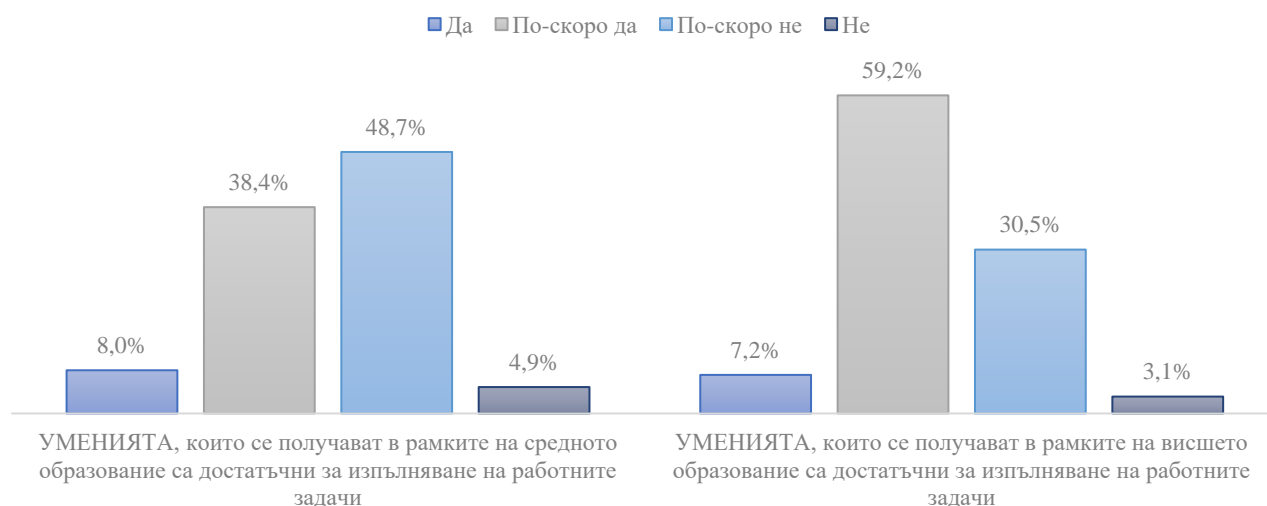
Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Когато става въпрос за знанията, които се получават в рамките на висшето образование, представителите на почти всички сектори смятат, че те са по-скоро достатъчни за изпълняване на работните задачи. Критични остават представителите на държавния сектор, финансови и застрахователни дейности и част от преработващата промишленост.

Оценка на уменията, придобити в различните образователни степени

Източник: Изследване сред представители на

Както и при знанията, така и при уменията, работодателите оценяват по-високо висшето образование, смятайки, че развитите там знания и умения са достатъчни за изпълнение на работните задачи в по-голяма степен от тези получени в рамките на средното образование. Според малко повече от половината от работодателите, получените в рамките на средното образование умения не са достатъчни за изпълняване на работните задачи. 48,7% от работодателите смятат, че уменията, придобити в средното образование по-скоро не са достатъчни за изпълняване на работните задачи, а 4,9% смятат, че изобщо не са достатъчни. На противоположното мнение са 46,4% от работодателите.

Според преобладаващата част от представителите на бизнеса, висшето образование развива умения, които са достатъчни за изпълнение на основните задължения в работна среда.

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Според 59,2% от работодателите уменията, които се получават в рамките на висшето образование са по-скоро достатъчни за изпълняване на работните задачи, а за 7,2% са напълно достатъчни.

Положителни оценки за уменията, които се получават в рамките на средното образование дават представителите на секторите търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети, хотелиерство и ресторантьорство, създаване и разпространение на информация и творчески продукти и операции с недвижими имоти. Според представителите на тези сектори, уменията, придобити в рамките на средното образование са по-скоро достатъчни за изпълнение на работните задачи. Критични към уменията, които работната ръка придобива в рамките на средното образование остават представителите на секторите преработваща промишленост, строителство, транспорт, складиране и пощи, финансови и застрахователни дейности, професионални дейности и научни изследвания, административни и спомагателни дейности.

При оценките на уменията, получени в рамките на висшето образование, критични остават представителите на държавния сектор, финансови и застрахователни дейности и част от преработващата промишленост, според които дори висшето образование не успява да развие умения, които да бъдат достатъчни за изпълняване на работните задачи.

----- www.eufunds.bg -----

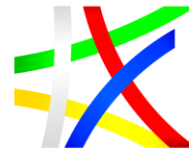
*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в
областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма
„Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

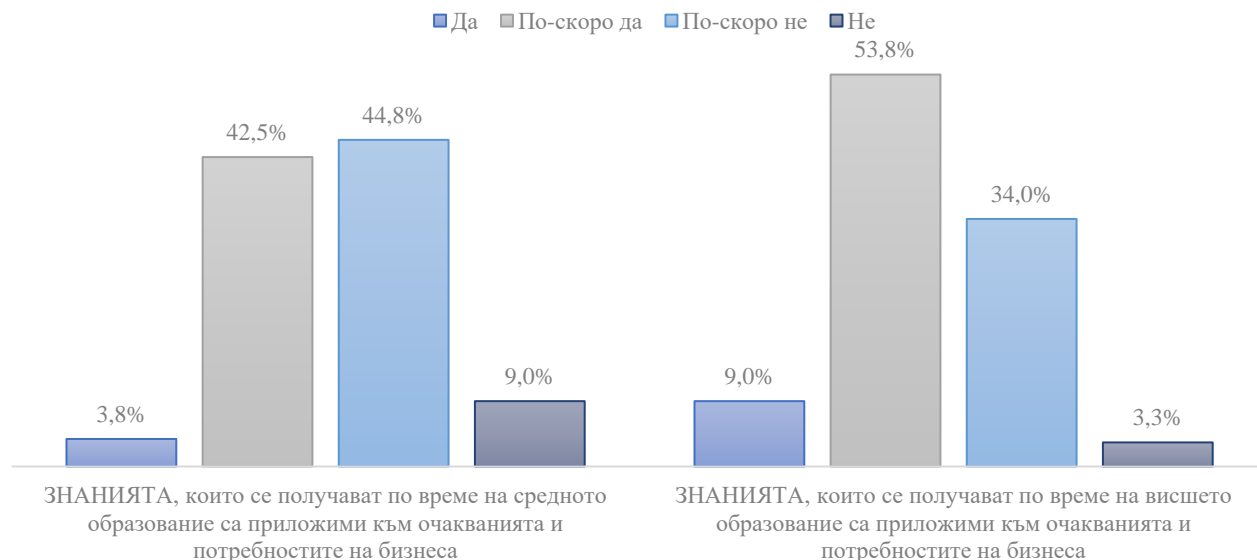

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Оценка на приложимостта на знанията, придобити в различните образователни степени

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

Оценките на работодателите по отношение на това доколко знанията, придобити в рамките на средното и висшето образование, са приложими към очакванията и потребностите на бизнеса остават почти същите като тези по отношение на тяхната приложимост към работните задачи. Висшето образование е по-високо оценено и по отношение на показателя, според който знанията получени по време на висшето образование са в по-голяма степен приложими към очакванията и потребностите на бизнеса. При оценките на знанията, придобити в рамките на средното образование, мненията се поляризират, като 42,5% смятат, че знанията са по-скоро приложими към очакванията и потребностите на бизнеса, а 44,8% са отбелязали, че по-скоро не са приложими в контекста на бизнес средата и нейните особености.

Най-критични към това доколко знанията, получени по време на средното образование са приложими към очакванията и потребностите на бизнеса са представителите на

----- www.eufunds.bg -----

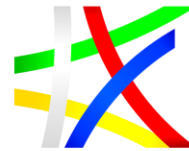
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

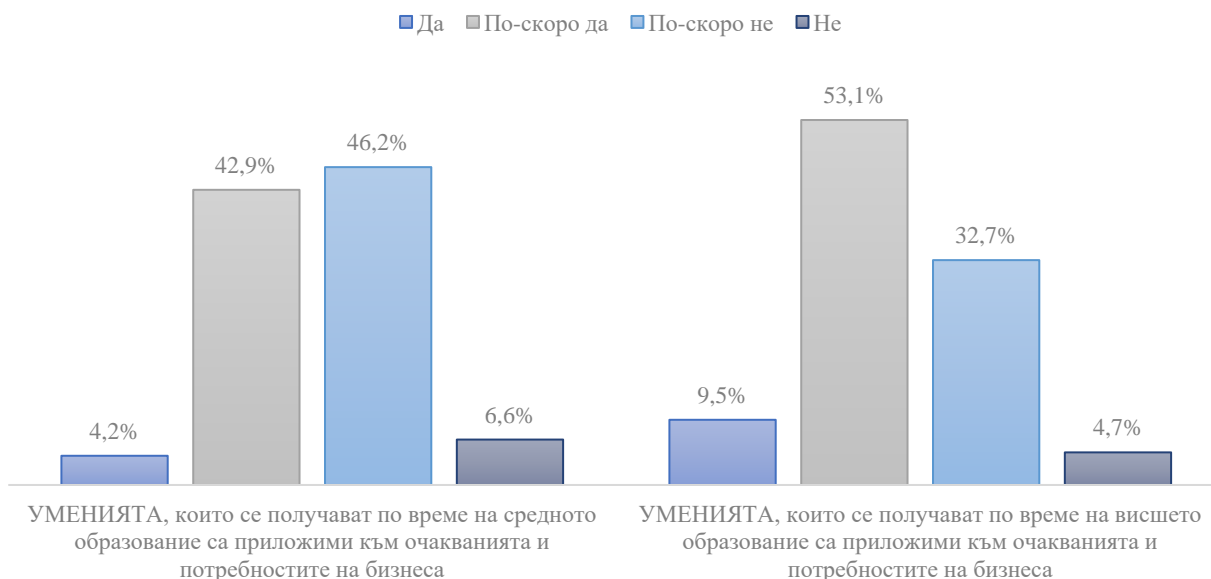
Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

преработващата промишленост, транспорт, складиране и ресторантьорство, операции с недвижими имоти, административни и спомагателни дейности и държавно управление. От друга страна, представителите на секторите търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети, създаване и разпространение на информация и творчески продукти и финансови и застрахователни дейности смятат, че знанията, придобити в рамките на средното образование са по-скоро приложими към очакванията и потребностите на бизнеса. Когато става въпрос за знанията, придобити в рамките на висшето образование, най-положително настроени са представителите на секторите транспорт, складиране и пощи, хотелиерство и ресторантьорство и създаване и разпространение на информация и творчески продукти. Според тях знанията, получени в процеса на висшето образование по-скоро са приложими към очакванията и потребностите на бизнеса. Най-критично настроени остават представителите на преработващата промишленост.

Оценка на приложимостта на уменията, придобити в различните образователни степени

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Поляризираността остава и оценките на уменията, които се получават в рамките на средното образование и степента, в която те са приложими към очакванията и потребностите на бизнеса. Едва 4,2% от работодателите са категорични, че уменията от средното образование, отговарят на потребностите на бизнеса, а 42,9% посочват, че по-скоро отговарят. От друга страна, 46,2% от работодателите смятат, че придобитите в средното образование умения по-скоро не са приложими към потребностите на бизнеса, а 6,6% са категорични, че не са приложими.

Повече от половината респонденти отбелязват, че уменията, които се получават по време на висшето образование са приложими към очакванията и потребностите на бизнеса, а процентът на категоричните, че е така е с 5,3 процентни пункта по-висок от същия процент по отношение на средното образование. 32,7% от работодателите посочват, че дори получените в рамките на висшето образование умения по-скоро не отговарят на техните нужди и потребности, а 4,7% посочват, че изобщо не отговарят.

Положителна оценка за уменията, които се получават в рамките на средното образование дават представителите на секторите търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети, транспорт, складиране и пощи и хотелиерство и ресторантьорство. Според представителите на тези сектори, уменията, придобити в рамките на средното образование са по-скоро приложими към очакванията и потребностите на бизнеса. Най-критични към уменията, които работната ръка придобива в рамките на средното образование остават представителите на секторите преработваща промишленост, строителство, професионални дейности и научни изследвания, административни и спомагателни дейности и култура, спорт и развлечения.

При оценките на уменията, получени в рамките на висшето образование, най-критични остават представителите на секторите строителство, търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети, финансови и застрахователни дейности и административни и спомагателни дейности, според които дори висшето образование не успява да развие умения, които да бъдат приложими към очакванията и потребностите на бизнеса. От друга страна,

----- www.eufunds.bg -----

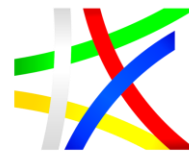
*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

представителите на секторите транспорт, складиране и пощи, хотелиерство и ресторантьорство, създаване и разпространение на информация и творчески продукти, операции с недвижими имоти и култура, спорт и развлечения дават положителни оценки и смятат, че уменията, получени във висшето образование са по-скоро приложими към очаквания и потребностите на бизнеса.

Оценките на качеството на обучителния процес в средното и висшето образование, както и на придобитите в тях знания и умения са пряко обвързани и с това до каква степен работодателите смятат, че завършилите младежи са подготвени за работа. Колкото по-висока е образователната степен, толкова по-високи оценки за подготовката на завършилите дават работодателите.

<i>До каква степен смятате, че са подготвени за работа завършилите: (използвана е скала от 1 до 5, където 1 е в много малка степен, а 5 – в много голяма степен)</i>	<i>Средна оценка</i>
Средно професионално образование	2,53
Средно общо образование	2,43
Средно образование, придобито в езикови, природонаучни, математически и други специализирани гимназии	3,02
Професионален бакалавър	3,40
Бакалавър	3,53
Магистър	3,71
Докторска степен	3,94

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

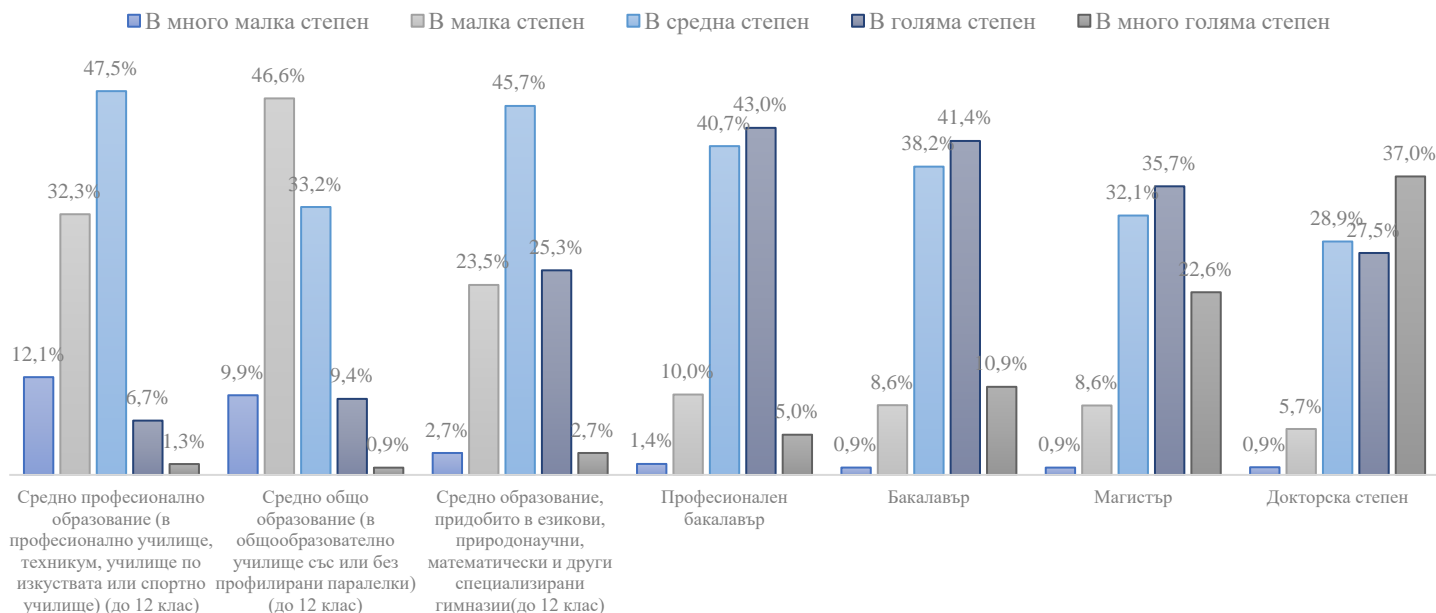

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

До каква степен смятате, че са подготвени за работа завършилите:

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

Средните оценки показват, че според работодателите най-добре подготвени са тези кадри, които са прекарвали повече време в учебно заведение, като най-високите процентни пунктове са съответно за тези, които притежават и най-високите образователни степени. Най-критични представителите на бизнеса са към кадрите със средно общо образование и кадрите със средно професионално образование.

----- www.eufunds.bg -----

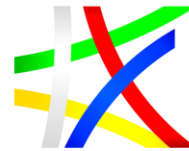
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Какви са основните проблеми на подготовката в университета?

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

Проблемите, свързани с подготовката в университета могат да бъдат условно разпределени в 3 групи:

- Липса на практическа подготовка;
- Липса на стратегия за прогнозиране на нужните кадри;
- Проблеми с учебното съдържание.

Основният проблем на подготовката в университета според представителите на бизнеса е именно липсата на практическа подготовка.

Преобладаващата част от обучението в университета преминава като теоретична подготовка и много малка част от студентите имат възможност да натрупат опит в реална работна среда преди завършването си. Липсата на практическа подготовка може да има и още един негативен ефект върху бъдещите кадри, а именно липсата на умения да прилагат своите знания на практика.

Друг проблем, който работодателите идентифицират в подготовката в университетите е липсата на стратегия за прогнозиране на нужните кадри. Липсата на такава стратегия води до пренасищане на пазара с определен тип кадри с дадено образование и до недостиг от други кадри.

Третият основен проблем, който работодателите идентифицират е, че предлаганите специалисти и програми не отговарят на техните нужди. Това от една страна е резултат от

----- www.eufunds.bg -----

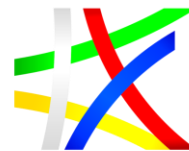
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

липсата на стратегия за прогнозиране на тези нужди, но от друга страна, се дължи и на проблеми в учебното съдържание и програми. Според половината от представителите на бизнеса изучаваните предмети/ учебно съдържание не отговаря на реалността и на нуждите на бизнеса. Учебното съдържание много често не е съотнесено към реалните трудности, пред които бизнеса е изправен и не е обвързано с реалната бизнес среда.

Най-важните умения и качества за работодателите са разделени в три отделни категории, поставящи акцент върху различни измерения и елементи от работните процеси.

5те най-важни умения и качества за работодателите – ПОДГОТОВКА ЗА РАБОТА

Способност за усвояване на знания и умения

Трудова дисциплина/
трудова навигация

Практическа подготовка

Предварителна подготовка за работните задачи

Способност за прилагане на теоретичните познания на практика

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

В първата категория попадат 5-те най-важни умения и качества за работодателите по отношение на подготовката за работа. Основни за доброто изпълнение на работните задачи според представителите на бизнеса са способността за усвояване на знания и умения, трудовата дисциплина и трудова навигация, практическа подготовка и предварителна подготовка за работните задачи, както и способност за прилагане на теоретичните познания на практика. На преден план се откроява и необходимостта от съчетаване на придобитите теоретични знания със способностите на работниците да усвояват нови знания и умения в практиката на своите работни задължения. Предварителната практическа подготовка и трудовите навигация и дисциплина, остават също толкова важни елементи за бизнеса.

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

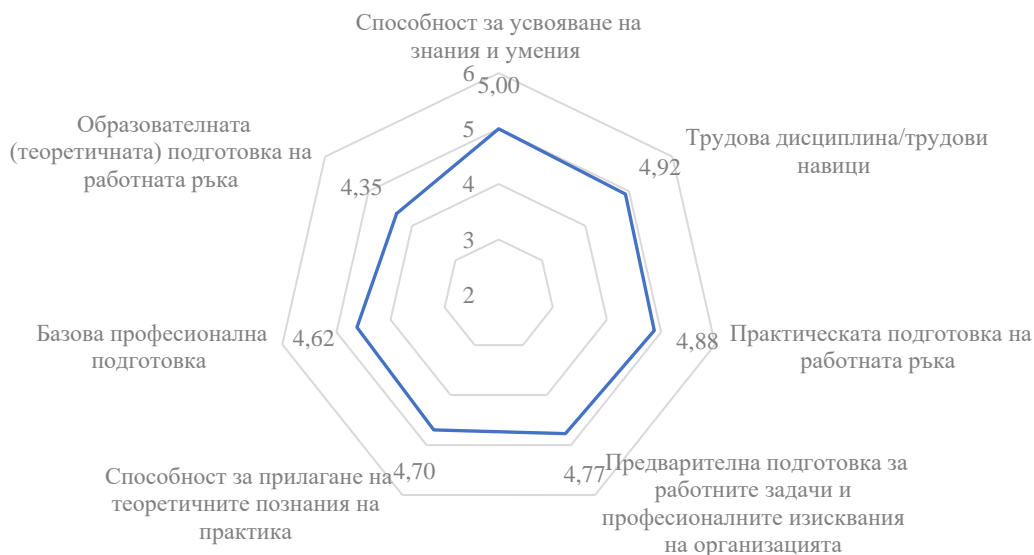

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Кои от следните умения и качества са важни за вас като работодател?
(Използвана е скала от 2 до 6, където 2 е в много малка степен, а 6 - в много голяма степен)

Източник: Изследване сред представители на

5те най-важни умения и качества за работодателите – ОСНОВНИ ПРОФЕСИОНАЛНИ УМЕНИЯ

Професионални
умения по
специалността

Съобразителност/
комбинативност

Компютърна
грамотност

Умения за четене
на информация

Аналитично
мислене

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

www.eufunds.bg

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

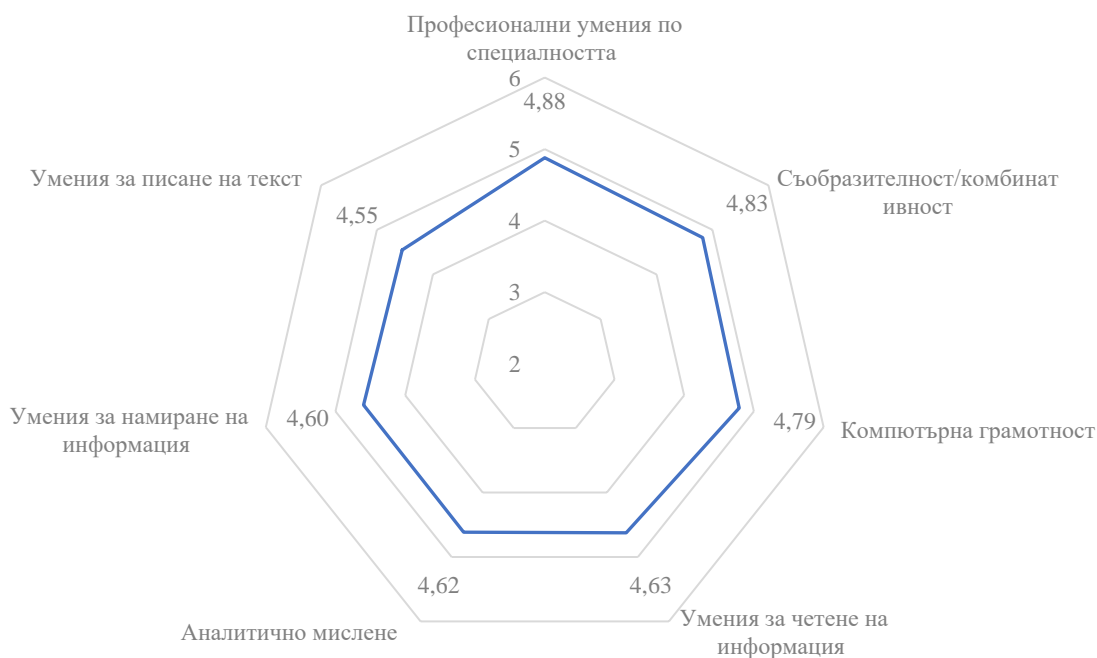

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

По отношение на основните професионални умения, 5те изведени като най-важни за работодателите са свързани от една страна с професионалните умения и компетенции по конкретна специалност, а, от друга, с по-общи умения като умения за четене на информация. Професионалните умения по специалността, компютърната грамотност, аналитичното мислене и уменията за четене на информация в комбинация със съобразителност и комбинативност изграждат списъка на основните професионални умения, които имат значение за представителите на бизнеса.

Кои от следните умения и качества са важни за вас като
работодател?

(Използвана е скала от 2 до 6, където 2 е в много малка степен, а 6
- в много голяма степен)

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

www.eufunds.bg

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в
областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма
„Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

5те най-важни умения и качества за работодателите – МЕКИ УМЕНИЯ

Работа в екип

Умение за
самостоятелна
работа

Изграждане на
взаимоотношени
я

Старание и
стремеж към
усъвършенстване

Внимание към
детайла

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

Меките умения, на които най-често обръщат внимание работодателите и са отбелязани като най-важни за тях, са с акцент, както върху отношенията с останалите членове на екипа в организацията, така и върху стремежа на личността към самостоятелно развитие и усъвършенстване. В тази връзка работата в екип, уменията за изграждане на добри взаимоотношения, уменията за самостоятелна работа, старанието и стремежът към усъвършенстване, както и вниманието към детайла са 5те основния „меки“ умения, които работодателите искат да бъдат развитите сред служителите.

----- www.eufunds.bg -----

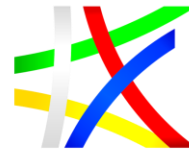
*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в
областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма
„Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Кои от следните умения и качества са важни за вас като
работодател?
(Използвана е скала от 2 до 6, където 2 е в много малка степен, а 6
- в много голяма степен)

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

www.eufunds.bg

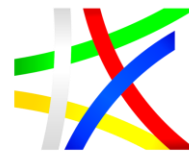
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в
областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма
„Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Как бихте оценили работната ръка/ кандидатите, които намирате за свободни позиции по отношение на: ПОДГОТОВКА ЗА РАБОТА
(Използвана е скала от 2 до 6, където 2 слабо, а 6 - отлично)

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

Най-висока средна оценка работодателите поставят на способността на работниците и служителите за усвояване на нови знания и умения. Това е и посочено от работодателите като най-важното за тях качество на кандидатите по отношение на подготовката им за работа. Висока средна оценка работодателите поставят и на образователната (теоретичната) подготовка на работната ръка. Това качество обаче не е сред най-важните за работодателите. Третата най-висока средна оценка работодателите поставят на способността на кандидатите за прилагане на теоретичните познания на практика.

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Три от 5-те посочени като най-важни за работодателите умения, свързани с подготовката за работа, получават ниски средни оценки, а именно практическата подготовка на работната ръка, трудовата дисциплина/ трудовите навици и предварителната подготовка за работните задачи и професионалните изисквания на организацията.

Така поставените оценки за подготовката за работа на кандидатите отново отвежда към основните проблеми, които работодателите посочват в подготовката и цялостния учебен процес в университета. Макар студентите да получават добри теоретични знания, те не получават реален опит и подготовка, за да успеят да се справят с реалните работни задачи. Липсата на практическа подготовка в университета се отразява и в отсъствието на изградени трудови навици и дисциплина, което допълнително затруднява прехода от образование към заетост и качествено изпълнение на работните задачи.

----- www.eufunds.bg -----

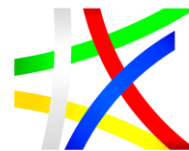
*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в
областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма
„Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Как бихте оценили работната ръка/ кандидатите, които намирате за свободни позиции по отношение на: **ОСНОВНИ ПРОФЕСИОНАЛНИ УМЕНИЯ**
(Използвана е скала от 2 до 6, където 2 слабо, а 6 - отлично)

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

Когато става въпрос за основните професионални умения, работодателите дават най-висока средна оценка на компютърната грамотност на работната ръка. Това е и третото най-важно професионално умение за работодателите. Както високата средна оценка, така и важността на това умение са продиктувани от широкото разпространение на технологиите и тяхното използване в почти всички сфери на работа. Уменията на кандидатите за намиране и четене на информация също получават високи средни оценки от страна на работодателите.

Тук отново три от най-важните за работодателите професионални умения получават ниски средни оценки. Представителите на бизнеса поставят най-ниски средни оценки на кандидатите по отношение на техните професионалните умения по специалността, съобразителност/ комбинативност и аналитично мислене.

----- www.eufunds.bg -----

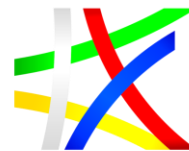
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Как бихте оценили работната ръка/ кандидатите, които намирате
за свободни позиции по отношение на: **МЕКИ УМЕНИЯ**
(Използвана е скала от 2 до 6, където 2 слабо, а 6 - отлично)

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

Най-висока средна оценка работодателите поставят на уменията на работната ръка за изграждане на взаимоотношения. Уменията за работа в екип на кандидатите получават втората най-висока средна оценка. Други умения и качества, които получават високи средни оценки са старание и стремеж към усъвършенства и адаптиране към бизнес процесите и средата. Важно е да се отбележи, че всички качества и умения, които работодатели посочват за важни за тях, получават високи средни оценки.

Най-ниско са оценени уменията на кандидатите за управление на времето, управление на проекти, работа под напрежение и лидерски умения.

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

<i>До каква степен следните умения и качества се развиват във:</i>		
В средното образование	Във висшето образование	В тяхната фирма
Компютърна грамотност	Компютърна грамотност	Практическата подготовка на работната ръка
Умения за намиране на информация	Умения за намиране на информация	Професионални умения по специалността
Умения за четене на информация	Умения за писане на текст	Работа в екип
Умения за писане на текст	Умения за четене на информация	Компютърна грамотност
Изграждане на взаимоотношения	Умения за общуване	Трудова дисциплина/трудова навизи
Умения за общуване	Аналитично мислене	Умения за намиране на информация

Източник: Изследване сред представители на

Според работодателите всичките изброени умения и качества на работната ръка се развиват в най-голяма степен по време на работния процес в тяхната фирма. Тук отново става ясно, че за тях подготовката в образованието не е достатъчна, за да подготви работниците и служителите и на бизнеса се налага да доразвива нужните качества и умения.

Въпреки това могат да бъдат посочени конкретни умения, които според работодателите се развиват в най-голяма степен в различните етапи на образование и на работното място.

Докато средното образование е мислено от работодателите като благоприятна среда, в която се развиват основни умения като компютърната грамотност, уменията за намиране и четене на информация, умения за писане на текст, изграждане на взаимоотношения и умения за общуване, то в рамките на висшето образование те биват надградени с умения, които изместват акцента от намиране и четене на информация, към нейното аналитично разглеждане и развитие на специфични професионални компетентности.

----- www.eufunds.bg -----

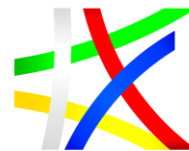
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

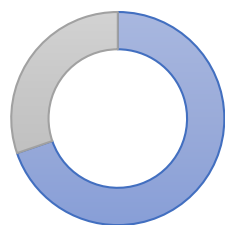
Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

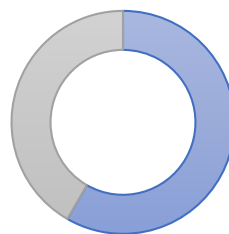
В границите на реалната бизнес среда, на преден план са изведени умения и качества, които развиват практическата подготовка на работната ръка, професионалните умения по специалността, работата в екип и трудовите навици/ дисциплина. Това е посочвано като един от основните проблеми при подготовката в университета, а именно, че той не подготвя студентите за реалната работна среда и не създава основни професионални умения. Именно за това, бизнесът трябва да развива тези умения и качества в работната ръка.

Имайки предвид, че предишния опит и завършеното образование са двата най-важни фактори за работодателите при наемане на работна ръка е интересно да бъде видяно какъв избор биха направили работодателите, ако трябва да избират между опит в сферата и завършено висше образование по търсената от тях специалност:

69,7%

биха предпочели кандидат с **5 години опит в същата сфера, но със средно образование** пред кандидат без опит, но със завършено висше образование по търсената от тях специалност

58,3%

биха предпочели кандидат с **5 години опит в същата сфера, но със средно образование** пред кандидат с 5 години опит в различна сфера, но със завършено висше образование по търсената от тях специалност

----- www.eufunds.bg -----

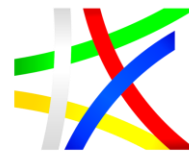
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

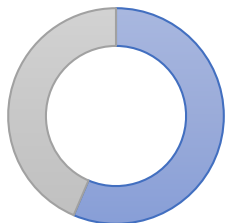
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

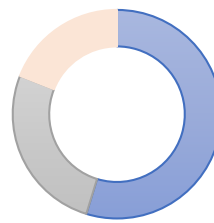

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

56,4%

биха предпочели кандидат с **5 години опит в същата сфера, но със висше образование в област, различна от търсената от тях** пред кандидат без опит, но с висше образование по търсената от тях специалност

54,8%

биха предпочели кандидат **без опит, който е учил висше образование в търсената от тях област, но не се е дипломирал** пред кандидат без опит с висше образование в област, различна от търсената от тях и кандидат без опит със средно образование

Източник: Изследване сред представители на бизнеса

Тези резултати ясно показват, че за работодателите наличието на предишен опит в търсената от тях сфера е от ключово значение при избор на специалисти. Една от причините за това е, че наличието на предишния опит може да бъде показател за развити базови трудови навици, а когато е в същата сфера на работа може да означава и развити специфични професионални умения. Какво вече беше посочено, според работодателите, основните професионални умения и знания на работната ръка се развиват именно на работното място.

От друга страна, сравнително ниските оценки, които работодателите поставят на придобитите знания и умения в рамките на образованието, показват липсата на доверие на представителите на бизнеса в това, че един току-що завършил студент без опит би могъл да се справи с основните работни задачи. Ето защо са склонни да се доверят в по-голяма степен и да изберат кандидат със средно или незавършено висше образование, но с предишен опит в същата сфера.

----- www.eufunds.bg -----

*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

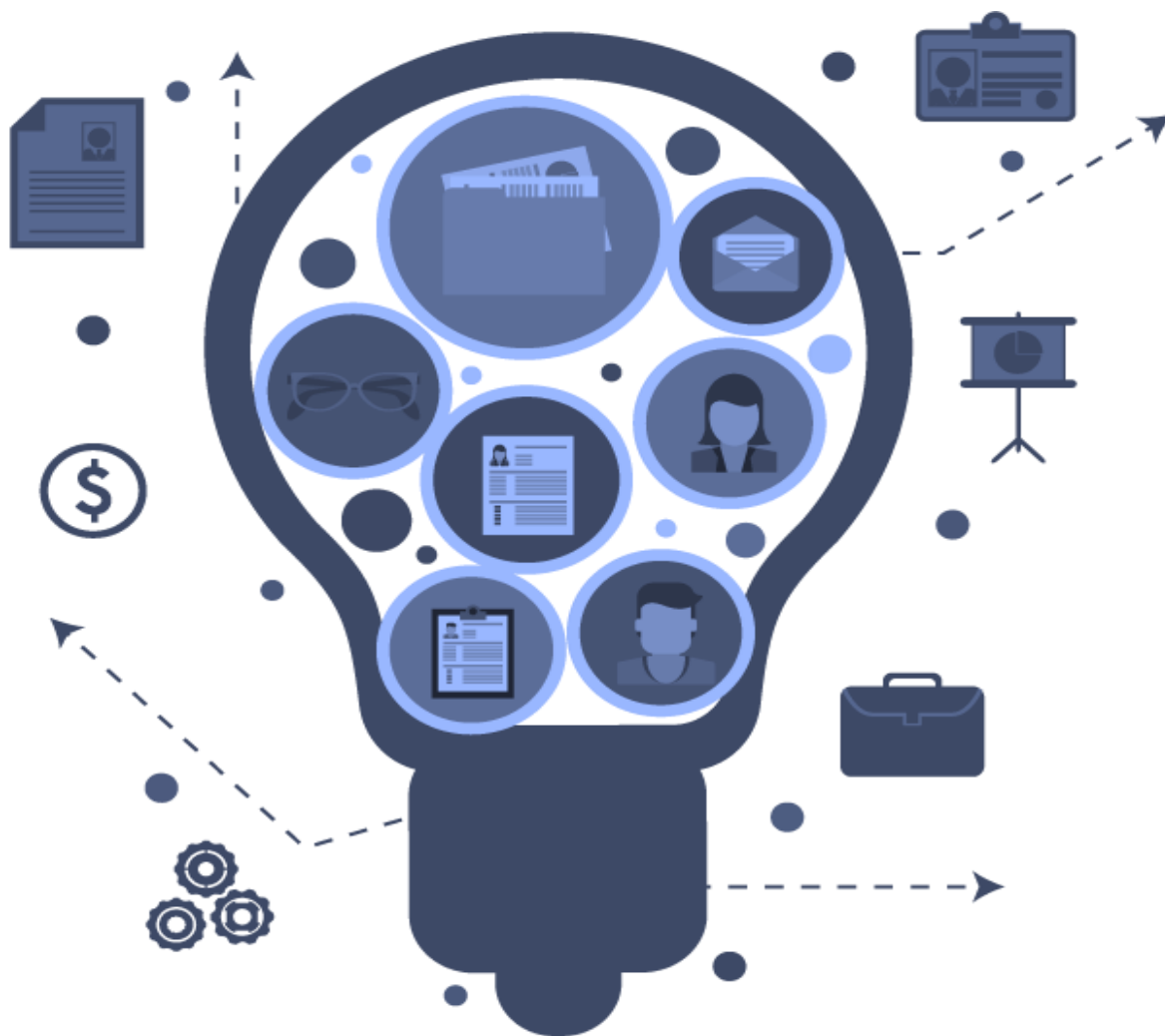

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

Human Resources

www.eufunds.bg

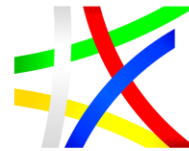
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в
областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма
„Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

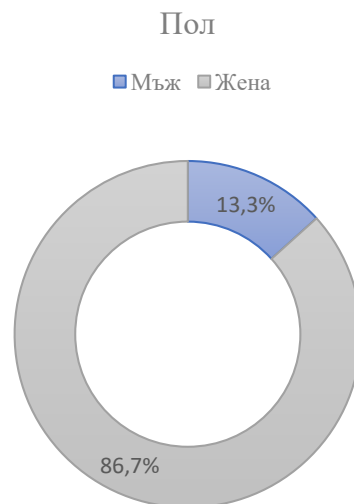

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

I. Профил на анкетираниите

Във втората част на изследването бяха анкетирани представители на специализирани агенции, занимаващи се с подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса.

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

Какво завършено образование имате?

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

www.eufunds.bg

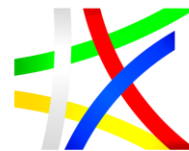
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

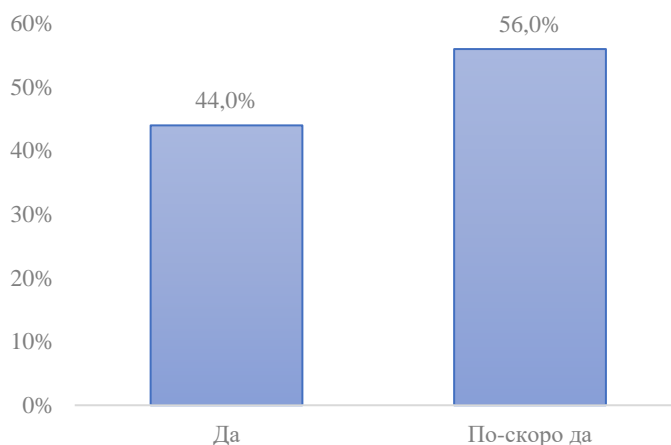

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

II. Трудности при намиране на работна ръка

Резултатите от изследването показват, че специалистите, които се занимават с подбор на работна сила и представителите на национално представените организации на бизнеса, са категорични, че бизнесът изпитва затруднения при намирането на работна ръка, подходяща за целите на своята дейност. Общо 44% отговарят без колебания, че това е проблем пред работодателите, докато останалите 56% от отговорите попадат в категорията „по-скоро да“.

Изпитва ли бизнесът трудности при намиране на работна ръка според вас?

Няма посочени отговори „не“ и „по-скоро не“

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

www.eufunds.bg

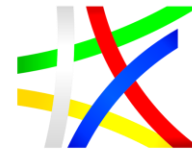
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

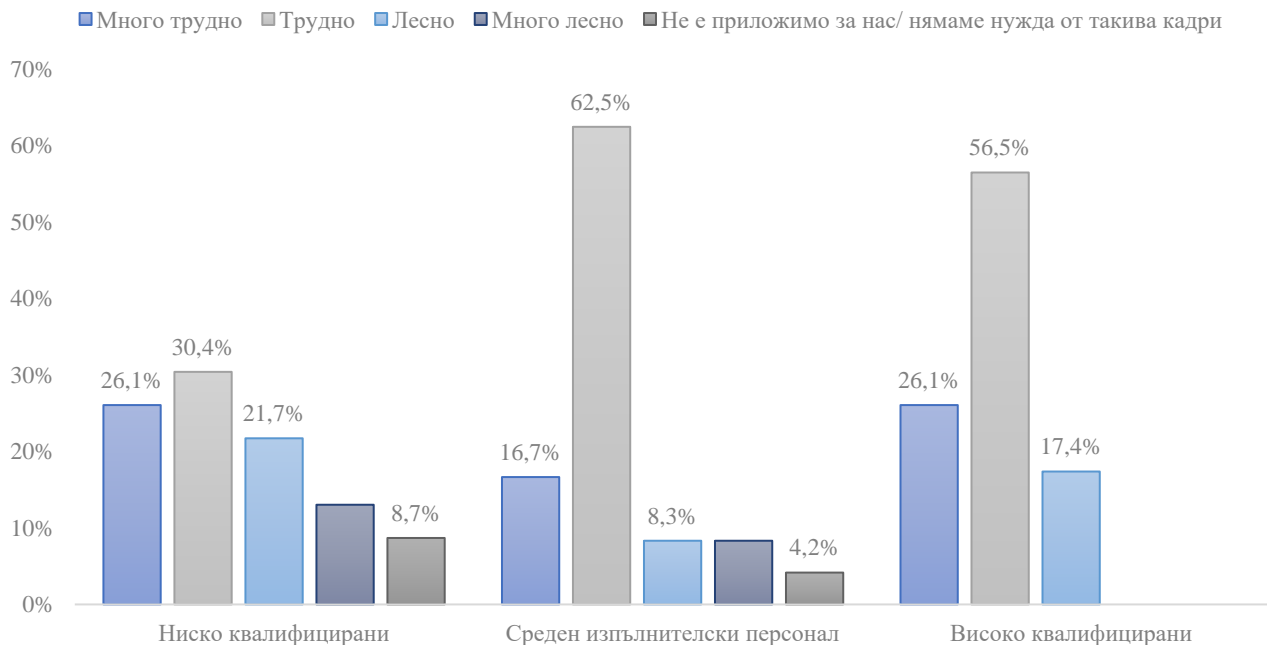
Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Трудно за бизнеса според представителите на фирмите за подбор на човешки ресурси и

До колко бизнесът среща трудности с намирането на следните кадри,
според Вас:

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

организациите на бизнеса се оказва намирането на среден изпълнителски персонал, както и висококвалифицирани кадри, а отговорите поместени в категория „много трудно“ са между 16% и 27%. Интересно е да се отбележи, че според представителите на фирми за подбор на персонал и организациите на бизнеса еднакво трудно (и в двата случая с по 26,1%) е намирането на ниско квалифицирани и високо квалифицирани кадри. Когато фокусът се премести изцяло върху ниско квалифицираните кадри, повече от половината респонденти остават на мнение, че като работна сила те са трудни за привличане, докато близо 35% от останалите дали отговор смятат, че те са група, която бизнесът успява да намери лесно.

----- www.eufunds.bg -----

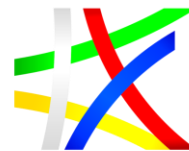
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в
областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма
„Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Намирането на кои от следните групи представлява трудност за бизнеса?

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

Най-голяма трудност за бизнеса от гледната точка на агенциите за подбор на човешки ресурси и национално представителни бизнес организации се явява намирането на **квалифицирани работници, следвани от оперативните ръководители, мениджъри и нискоквалифицирани работници**. Така структурирани отговорите могат да бъдат обвързани със спецификите на бизнес средата и работата на специалистите по подбор на кадри. В повечето случаи бизнесът се обръща към специалистите с изисквания именно за подбор на кадри, които да включи в оперативните и мениджърските дейности на своя

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

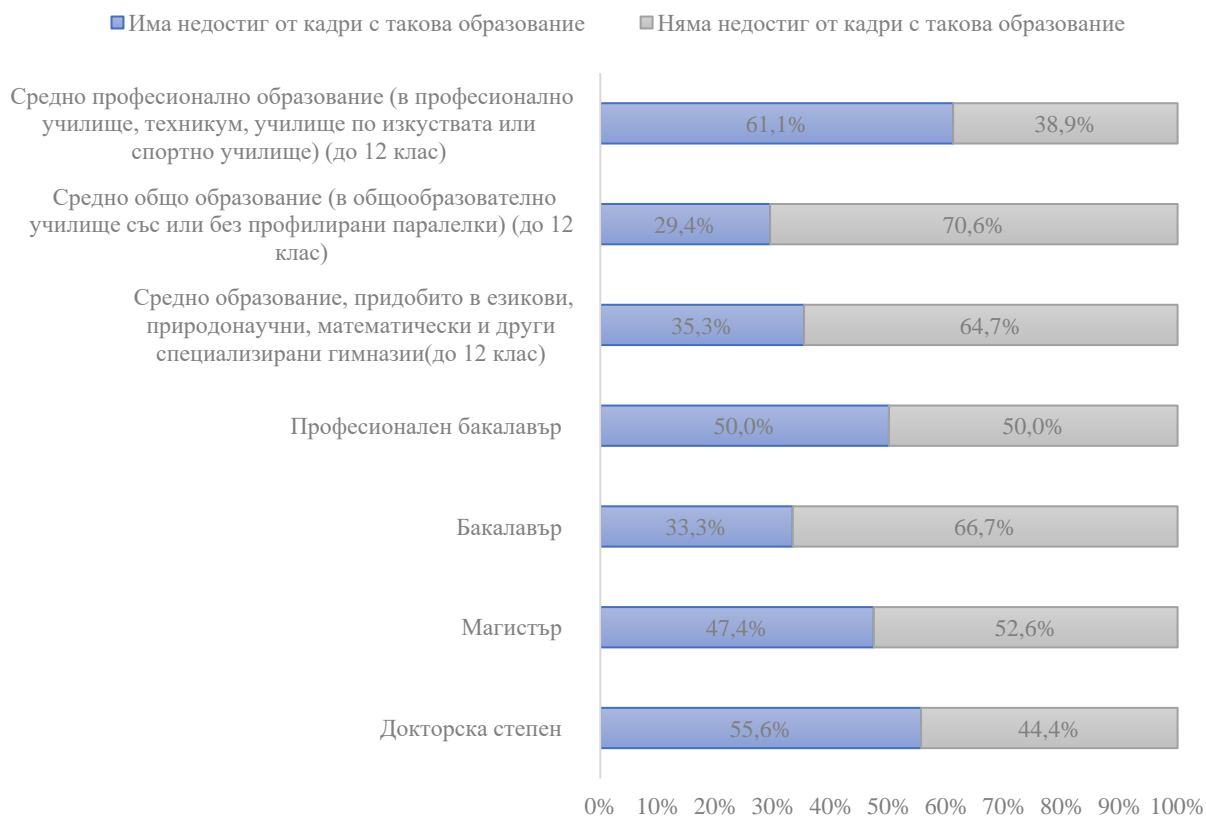
Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

бизнес, което обяснява високите натрупвания на отговори в тези позиции. За неквалифицирани кадри бизнесът разчита на публичните трудови посредници (Бюрата по труда). От друга страна по-ниските пунктове, в които са поместени административните служители, юристите и финансистите, могат да бъдат обяснени със спецификата на тяхната дейност и необходимостта от такива кадри в различните бизнес направления. Често предмета на дейност на различните фирми не предполага необходимостта от голям брой подобни специалисти или разчита на тяхното ползване като външни на фирмата ресурси.

От кадри с какво образование има нужда бизнесът според вас?

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

----- www.eufunds.bg -----

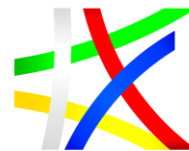
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Що се отнася до нуждите на бизнеса от гледна точка на образованието и квалификацията на работниците, според агенциите за подбор на човешки ресурси и национално представителни бизнес организации най-голяма е необходимостта от хора със завършено образование с професионална насоченост, придобито в техникум или професионално учебно заведение. Профилираните кадри са следвани от дела на професионалните бакалаври, магистрите и придобилите докторска степен. Тези отговори поставят акцент върху необходимостта на бизнес средата от добре подготвени кадри с профилирано професионално образование, или такива преминали през повече от една образователна степен в рамките на висшите учебни заведения, което пряко кореспондира с високите очаквания към подобни кадри от страна на потенциалните работодатели.

----- www.eufunds.bg -----

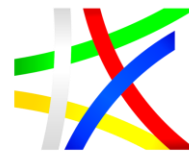
*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в
областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма
„Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

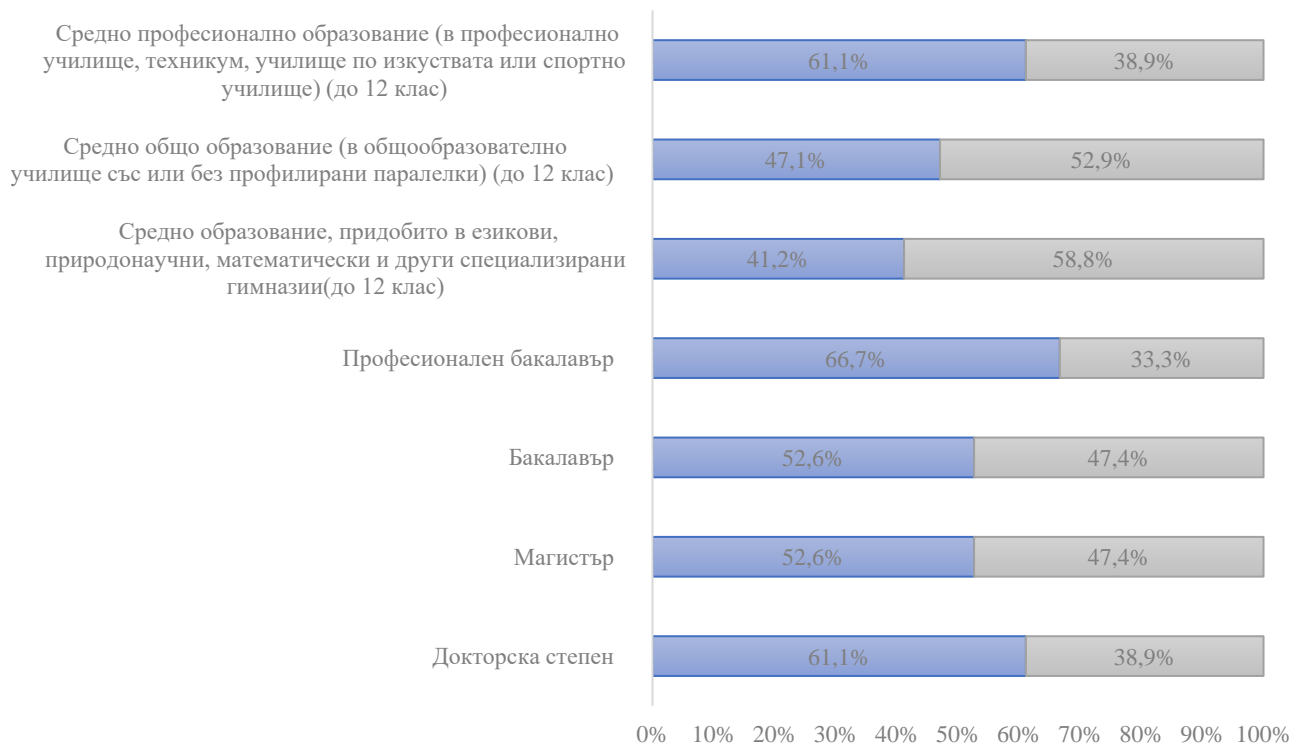
Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

При намирането на кадри с какво образование изпитва трудности бизнесът според вас?

- Изпитва затруднения при намиране на кадри с такова образование
- Не изпитва затруднения при намиране на кадри с такова образование

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

В същото време кадрите, от които най-много се нуждае бизнесът, са и тези, които най-трудно намира. Професионалните бакалаври изпреварват тези със средно професионално образование, но акцентът върху уменията в специфична професионална област се запазва. С голям процент, фирмите за подбор на персонал и организациите на бизнеса са отбелязали, че бизнесът се затруднява да открие за целите на своята работа докторанти. По-трудното идентифициране и привличане на последните може да бъде обяснено с техния по-малък брой, спрямо завършилите висше образование образователно-квалификационна степен

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

различна от доктор, за които всека година дава сведения НСИ. Спецификата на докторската образователна степен и изискването за профилиране в тесни области на образованието също затруднява откриването на подходящите кадри, съобразно спецификите на икономическата дейност.

----- www.eufunds.bg -----

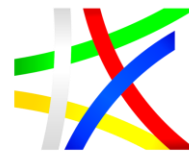
*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в
областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма
„Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Най-търсени специалности от студентите и бизнеса (според фирмите за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса)

Кадри с образование в кои от следните области са най-търсени в момента от бизнеса?

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

Погледът на агенциите за подбор на човешки ресурси и национално представителни бизнес организации върху специалностите, които са най-търсени към момента от страна на бизнес представителите показва, че пазарът на труда се интересува в най-голяма степен от

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

специалисти в следните няколко направления: Технически науки (65,4%), Природни науки, математика и информатика (53,8%) и Педагогически науки (34,6%). Тези резултати кореспондират с дефицитите, които се наблюдават на пазара на труда и необходимост от кадри със специфичен опит и квалификация в определени области с икономическо и социално за страната значение.

Кои от следните области на образование са най-предпочитани от студентите според Вас?

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

Според агенциите за подбор на персонала и национално представителните бизнес организации на първо място по степен на интерес от страна на студентите са специалностите в професионално направление „Социални, стопански и правни науки“. На второ място сред желаните от студентите специалности се нареждат технически науки, а след тях и

----- www.eufunds.bg -----

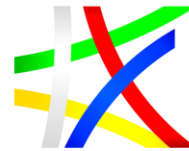
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

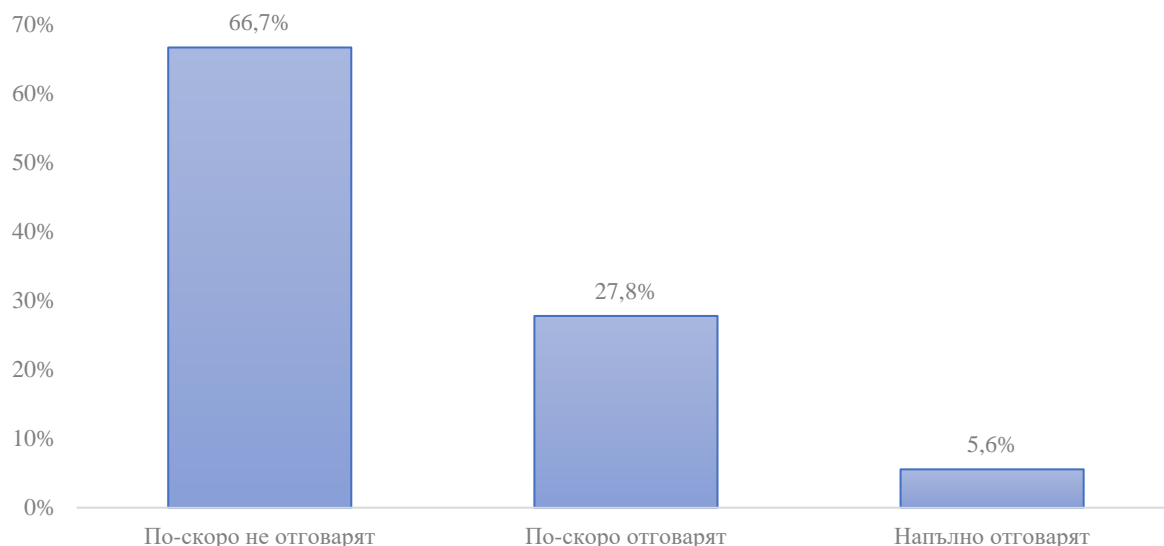
Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

хуманитарните науки. Според представителите на фирмите за подбор на персонал най-малък дял от студентите предпочитат специалности като сигурност и отбрана и педагогически науки. Тези резултати ясно показват разминаването в структурата на търсените от бизнеса специалности и приоритетите и интересите на младите хора, които са повлияни в много голяма степен от характерни за предходни периоди тенденции. Не на последно място, специалностите от направление социални, стопански и правни науки се считат за по-лесни за студентите, в сравнение с техническите специалности.

Като цяло отговарят на необходимите изисквания/ нуждите на
бизнеса

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

Цялостната оценка на степента, в която кадрите на пазара на труда отговарят на изискванията и нуждите на бизнеса са поместени в по-голямата си част в отрицателните стойности на скалата. Повече от половината представителите на агенциите за подбор на човешки ресурси и национално представителни бизнес организации остават критични и

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

отговарят, че кандидатите по-скоро не отговарят на изискванията на бизнес средата. Около една четвърт са посочили, че работната ръка по-скоро отговаря на изискванията на средата, а едва 5,4% са категорични, че това е така.

Каква е вашата оценка за работната ръка/ кандидатите по отношение на изискванията на бизнеса:

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

Когато оценката се фокусира върху основните умения, картината се променя и повече от половината от представителите на агенциите за подбор на човешки ресурси и организациите на бизнеса са съгласни, че кандидатите за свободните работни позиции по-скоро отговарят (52,6%) или напълно отговарят (21,1%) на изискванията и нуждите на бизнеса. Работа с информация, писане на текст и базова компютърна грамотност са умения, които според 5,3% не са усвоени от кандидатите за работа. По отношение на професионалните умения, които

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

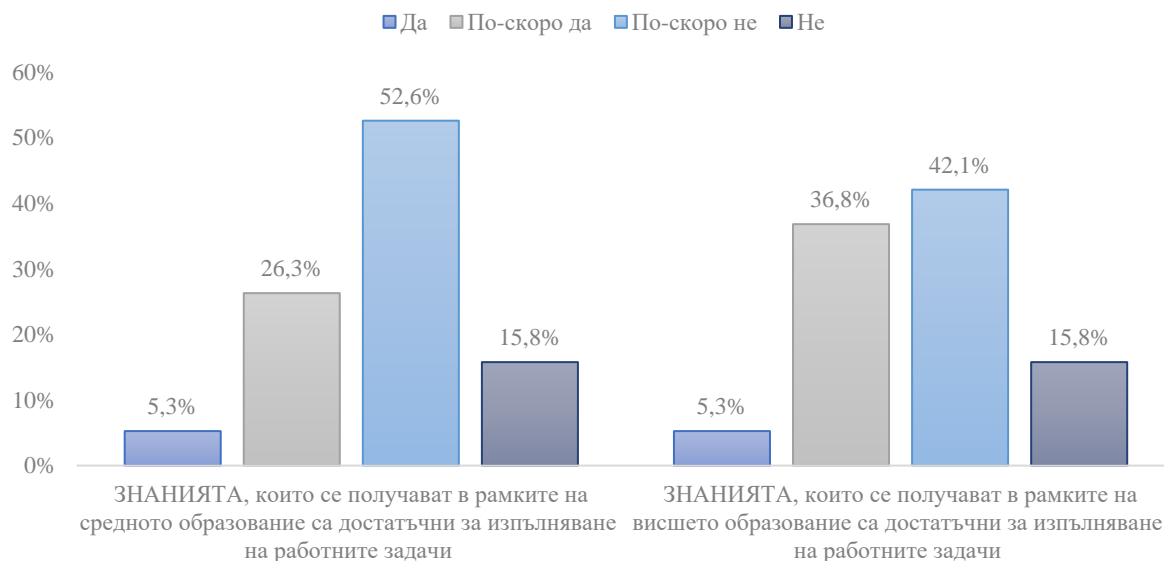
Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

се прилагат директно към работата или „меките“ – междуличностни умения, представителите на агенциите за подбор на човешки ресурси и организациите на бизнеса в по-голямата си част смятат, че **кадрите по-скоро не отговарят на изискванията и нуждите на бизнеса (63% и за двата типа умения)**. Ноу-хау уменията свързани с работата и тези с навичките, индивидуалността и характера на индивида, са напълно усвоени от кадрите на пазара на труда за едва 5,3% от посочилите отговор. По-ниският процент за разлика от оценката на основните умения се дължи на спецификите на професионалните и „меките“ умения, които биват изисквани и развивани в различна степен в отделните позиции от служебната йерархия, като в същото време те не са задължителни за всички сфери на икономическа дейност.

Оценка на знанията, придобити в различните образователни степени

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

----- www.eufunds.bg -----

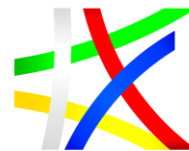
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

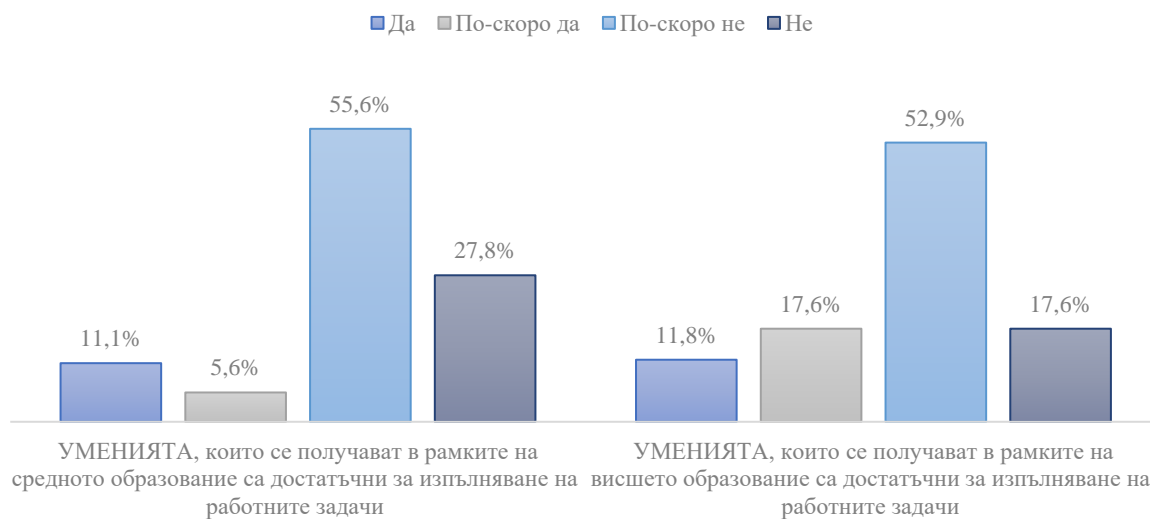

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Представителите на фирмите за подбор на човешки ресурси и организациите на бизнеса смятат, че знанията, получени в рамките на висшето образование са приложими за работните задачи в по-голяма степен от тези, придобити в рамките на средното образование. 68,4% от тях смятат, че придобитите в средното образование знания не са достатъчни за изпълняване на работните задачи. На обратното мнение са 31,6% смятат, че тези знания са по-скоро достатъчни, а само 5,3% са категорични, че са напълно достатъчни.

Макар оценката на знанията, придобити в рамките на висшето образование да е по-висока, 57,9% от представителите на фирми за подбор на човешки ресурси и организациите на бизнеса смятат, че дори и специалистите с висше образование не отговарят на изискванията за изпълняване на основните работни задачи. 36,8% от представителите на посредниците на пазара на труда смятат, че знанията от висшето образование са по-скоро достатъчни за справяне с работните задачи, а според 5,3% са напълно достатъчни.

Оценка на уменията, придобити в различните образователни степени

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

----- www.eufunds.bg -----

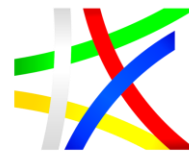
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

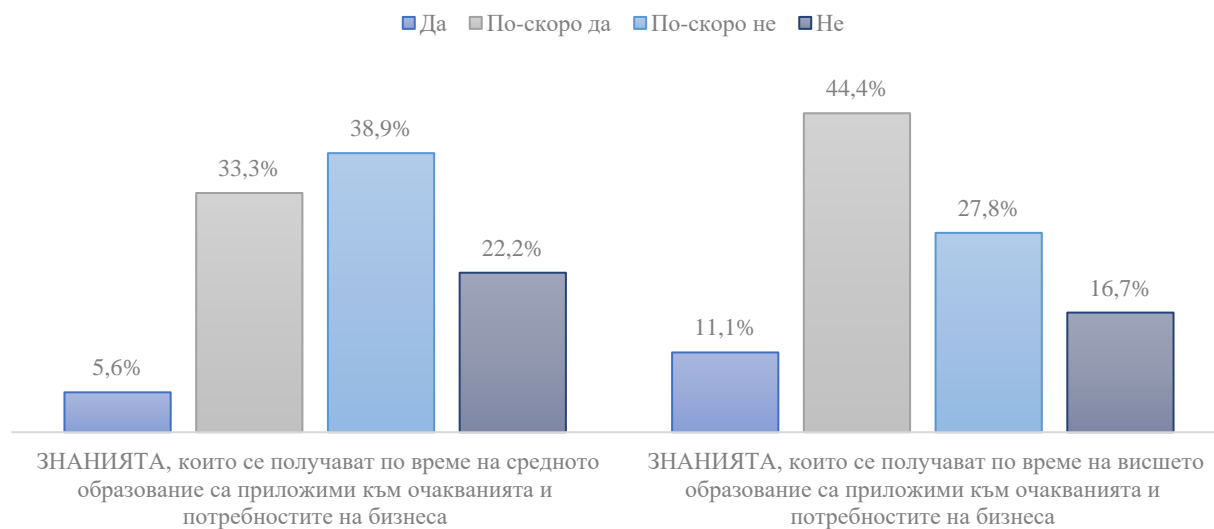
Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Представителите на фирми за подбор на човешки ресурси и организациите на бизнеса изразяват още по-голяма критичност по отношение на уменията, придобити в рамките на средното и висшето образование и тяхната приложимост при изпълнение на работните задачи. Според 83,4% от тях, уменията, развити в рамките на средното образование не са достатъчни за изпълняване на работните задачи. Макар делът на далите негативни оценки да е по-нисък по отношение на висшето образование, той остава висок като 70,5% смятат, че дори развитите във висшето образование умения не са достатъчни в реална работна среда. 11,6% от представителите на тези фирми и организации смятат, че уменията от средното образование са достатъчни за изпълняване на работните задачи, а 5,6% посочват, че са по-скоро достатъчни. 17,6% от представителите на тези фирми и организации смятат, че уменията от висшето образование са по-скоро достатъчни за справяне с работните задачи, а според 11,8% са напълно достатъчни.

Оценка на приложимостта на знанията, придобити в различните образователни степени

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

www.eufunds.bg

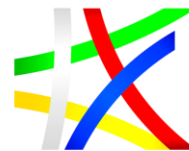
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

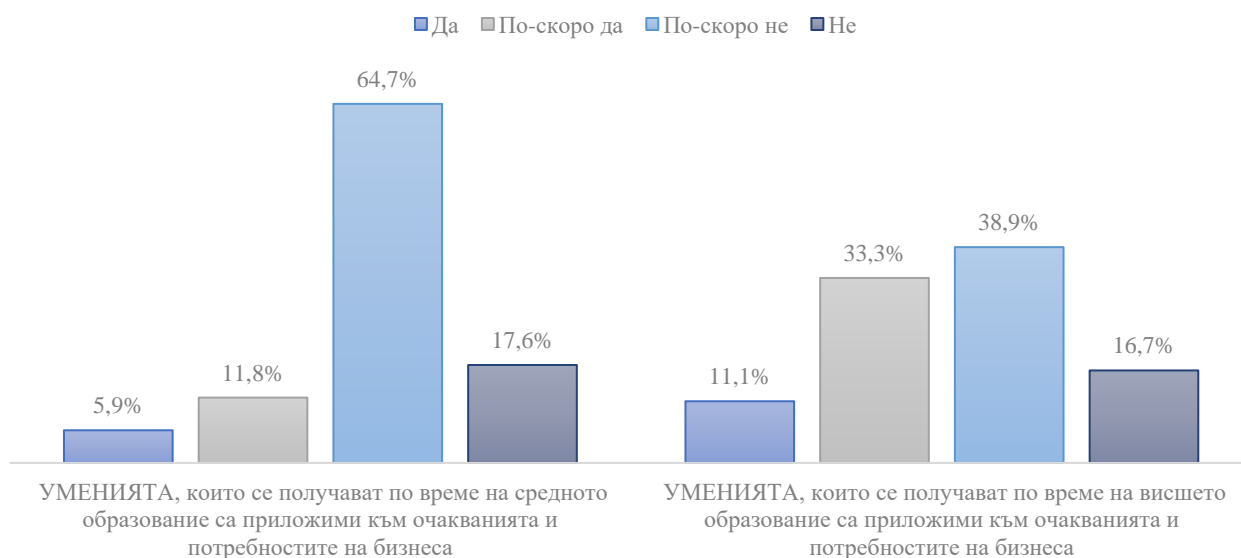
Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Според повече от половината от представителите на фирми за подбор на човешки ресурси и организациите на бизнеса, знанията, получени в рамките на средното образование на отговарят на очакванията на бизнеса. Едва 5,6% от тях смятат, че тези знания все пак са приложими към потребностите на бизнеса, а 33,3% отговарят по-колебливо, че са по-скоро приложими.

Оценка на приложимостта на уменията, придобити в различните образователни степени

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

От друга страна, когато става въпрос за знания, придобити във висшето образование, делът на тези, според които тези знанията отговарят на очакванията на бизнеса значително нараства – 11,1% са тези, които заявяват категорично, че знанията отговарят на нуждите на бизнеса, а 44,4% посочват, че по-скоро отговарят. Все пак остават 44,4%, според които дори в рамките на висшето образование, работната ръка не получава необходимите знания, които да отговорят на потребностите на бизнеса.

----- www.eufunds.bg -----

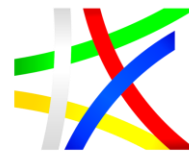
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Представителите на фирми за подбор на човешки ресурси и организациите на бизнеса се оказват най-критични към уменията, развити в рамките на средното образование. Според 82,3% от тях средното образование не развива умения, които да отговорят на реалните потребности на бизнеса.

Когато става въпрос за уменията, развити в рамките на висшето образование, 44,4% определят тези умения като приложими към очакванията и потребностите на бизнеса. На противоположното мнение остават 55,6% като според тях дори висшето образование не развива умения, които да отговарят напълно на потребностите на бизнеса.

Важна част при подбора на кадри, освен тяхното образование и умения, е и наличието на предишен опит в конкретната сфера. Тъй като не винаги съчетанието между търсеното образование и предишен опит е възможно, е интересно да бъде видяно през погледа на специалистите, отговарящи за подбор на кадри и организациите на бизнеса какъв избор биха направили представителите на бизнеса, ако трябва да избират между образование и опит.

----- www.eufunds.bg -----

*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в
областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма
„Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*

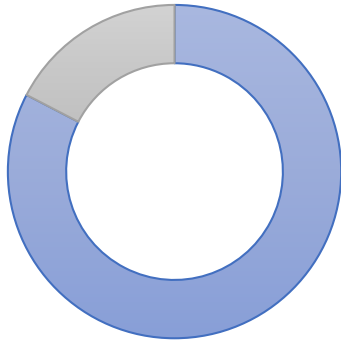
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

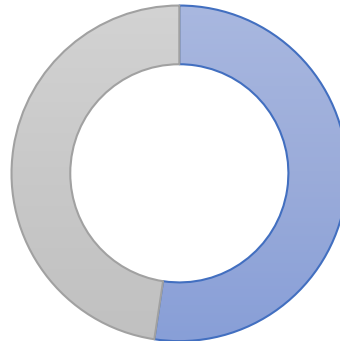

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

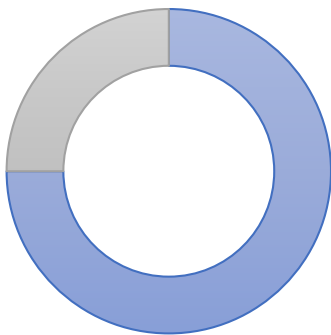
82,6%

биха предпочели кандидат с **5 години опит в същата сфера, но със средно образование** пред кандидат без опит, но със завършено висше образование по търсената от тях специалност

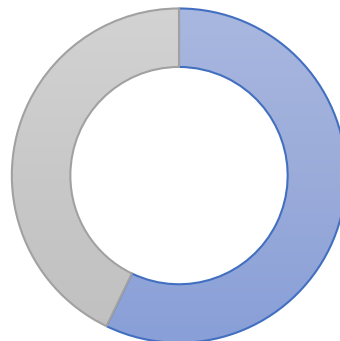
52,4%

биха предпочели кандидат с **5 години опит в същата сфера, но със средно образование** пред кандидат с 5 години опит в различна сфера, но със завършено висше образование по търсената от тях специалност

75%

биха предпочели кандидат с **5 години опит в същата сфера, но със висше образование в област, различна от търсената от тях** пред кандидат без опит, но с висше образование по търсената от тях специалност

57,1%

биха предпочели кандидат **без опит, който е учил висше образование в търсената от мен област, но не се е дипломирал** пред кандидат без опит с висше образование в област, различна от търсената от тях

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

----- www.eufunds.bg -----

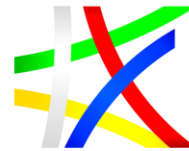
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Качество на обучителния процес

3,39

Средна оценка на качеството на обучителния процес, по отношение на придобити знания и умения при приключване на средното образование

3,67

Средна оценка на качеството на обучителния процес, по отношение на придобити знания и умения при приключване на бакалавърска или магистърска степен

**Използвана е скала от 2 до 6, където 2 е слабо, а 6 - отлично*

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

Средната оценка на представителите на фирмите за подбор на човешки ресурси и организациите на бизнеса относно качеството на обучителния процес, по отношение на придобити знания и умения при приключване на средното образование е **3,39**. Половината от представителите на фирмите за човешки ресурси и организациите на бизнеса поставят **средна** оценка на качеството на обучението в средното образование, а 44,4% определят качеството на средното образование като **добро**.

Средната оценка на качеството на обучителния процес, по отношение на придобити знания и умения при приключване на бакалавърска или магистърска степен е по-висока – **3,67** (по шестобална скала). 44,4% от представителите на фирмите за човешки ресурси и организациите на бизнеса поставят **добра** оценка на качеството на обучението в рамките на висшето образование, а 38,9% поставят **средна** оценка. 11% поставят и по-високи оценки на процеса на обучение във висшето образование, като 5,6% поставят **много добра** оценка, а 5,6% - **отлична** оценка.

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

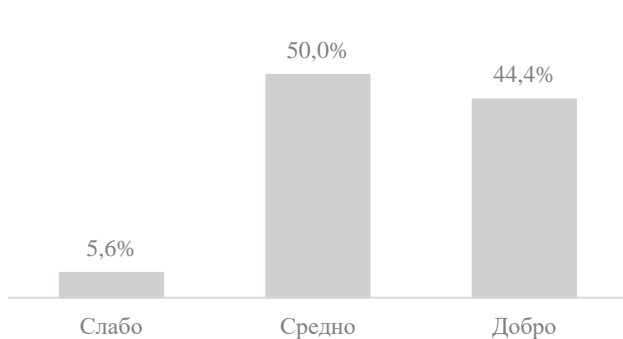

Център за
изследване и
анализи

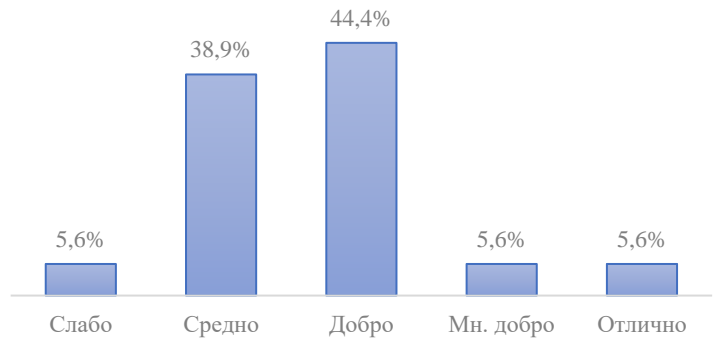

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Как оценявате качество на
обучителния процес, по отношение
на придобити знания и умения при
приключване на средно
образование?

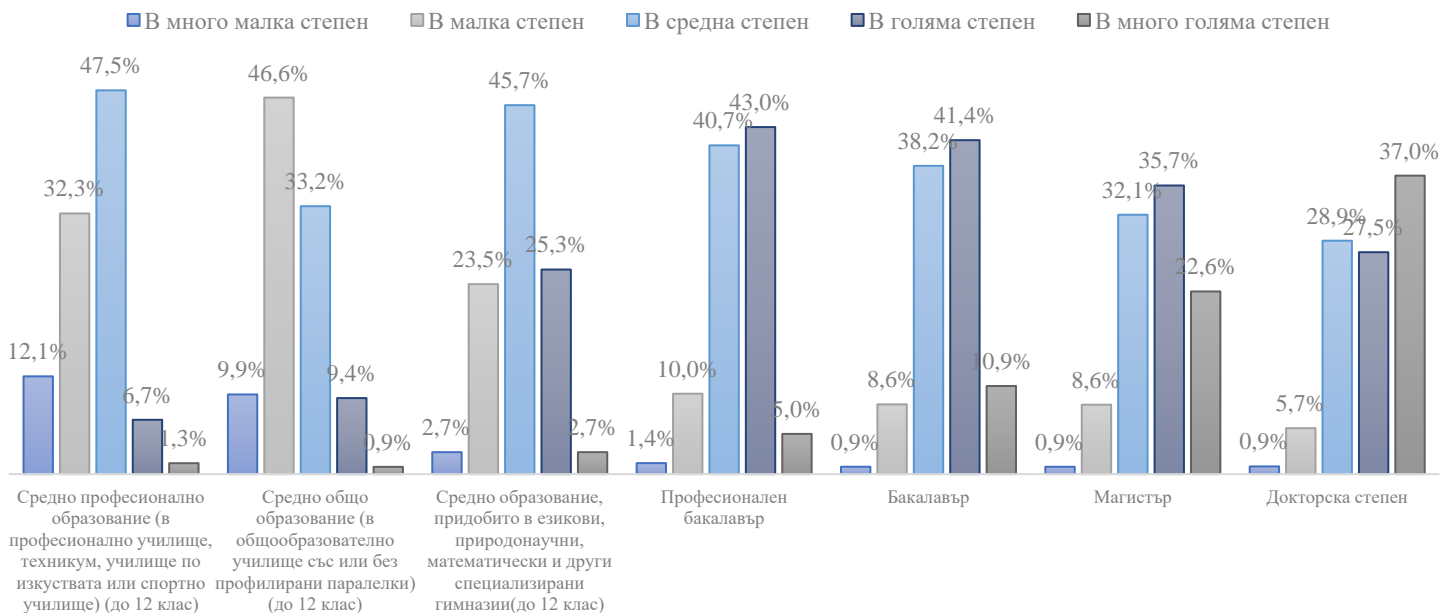

Как оценявате качество на обучителния
процес, по отношение на придобити
знания и умения при приключване на
бакалавърска или магистърска степен?

*Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки
ресурси и национално представени организации на бизнеса*

До каква степен смятате, че са подготвени за работа завършилите:

*Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки
ресурси и национално представени организации на бизнеса*

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в
областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма
„Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Оценките на качеството на обучителния процес в средното и висшето образование, както и на придобитите в тях знания и умения са пряко обвързани и с оценката на това до каква степен завършилите младежи са подготвени за работа. Сред посредниците на пазара на труда и сред представителите на бизнес организациите йерархията на оценките показва, че продължителността на обучение е в пряка зависимост с подготвеността на отделната личност за пазара на труда.

<i>До каква степен смятате, че са подготвени за работа завършилите: (използвана е скала от 1 до 5, където 1 в много малка степен, а 5 – в много голяма степен)</i>	<i>Средна оценка</i>
Средно общо образование	2,35
Средно професионално образование	2,67
Средно образование, придобито в езикови, природонаучни, математически и други специализирани гимназии	2,71
Бакалавър	2,71
Професионален бакалавър	2,76
Магистър	3,00
Докторска степен	3,31

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

Както работодатели, така и представителите на фирмите за подбор на човешки ресурси и организациите на бизнеса смятат, че завършилите средно образование са подготвени за работа в по-малка степен отколкото тези, завършили висше образование.

Според представителите на фирмите за подбор на човешки ресурси и организациите на бизнеса най-малко подготвени за работа са завършилите средно общо образование, като след това се нареждат и завършилите средно професионално и средно образование в специализирани гимназии.

Трябва да бъде отбелязано, че завършилите степен „Професионален бакалавър“ получават по-висока средна оценка по отношение на тяхната подготовка за работа в сравнение със завършилите степен „Бакалавър“, което може да се дължи на факта, че учебният план на първите е по-гясно профилиран от този на вторите.

----- www.eufunds.bg -----

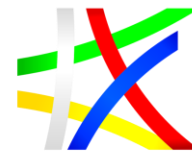
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

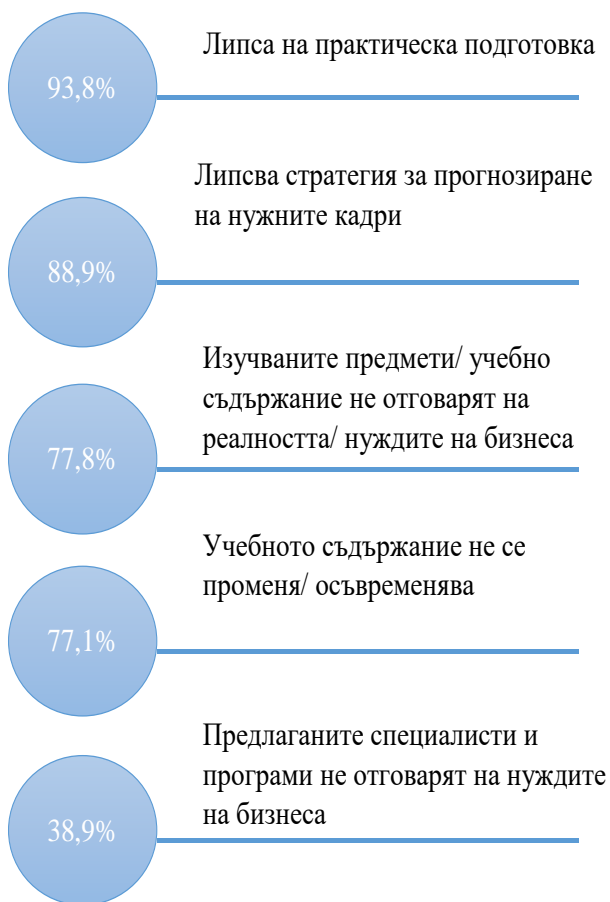
Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Най-висока средна оценка по отношение на подготовката им за работа получават завършилите висше образование степен „Магистър“ и степен „Доктор“. 37% от представителите на фирмите за подбор на човешки ресурси и организациите на бизнеса посочват, че завършилите висше образование степен „Доктор“ са подготвени за работа в най-голяма степен.

Какви са основните проблеми на подготовката в университета?

Липсата на практическа подготовка е идентифицирано като най-голям проблем при подготовката в университетите както от работодателите, така и от представителите на фирмите за подбор на персонала и организациите на бизнеса.

Като втори основен проблем в подготовка в университетите е посочена липсата на стратегия за прогнозиране на нужните кадри. Сами фирми за подбор на човешки ресурси се сблъскват лице в лице с този проблем, тъй като именно те се опитват да напаснат търсенето и предлагането на работна ръка.

Друг проблем, който е идентифициран от тези фирми и организации е несъответствието на учебните програми с нуждите на бизнеса от една страна, а от друга – това, че те не отразяват новите тенденции в отделните професионални направления, а остават дълги години непроменени.

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Кои от следните умения и качества са търсени от бизнеса?
ПОДГОТОВКА ЗА РАБОТА
(Използвана е скала от 2 до 6, където 2 е в много малка степен, а 6 - в много голяма степен)

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

Основните умения, които според представителите на фирмите за подбор на човешки ресурси и организациите на бизнеса, които са търсени от бизнеса в най-голяма степен са практическа подготовка на работната ръка, способност за усвояване на знания и умения и трудова дисциплина/ трудови навици. Същите умения и качества са посочени като най-важни и от самите представителите на бизнеса. Като най-малко търсеното от работодателите качество на работната ръка е посочено образователната подготовка. Това отново съвпада и с отговорите на самите представителите на бизнеса.

----- www.eufunds.bg -----

Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

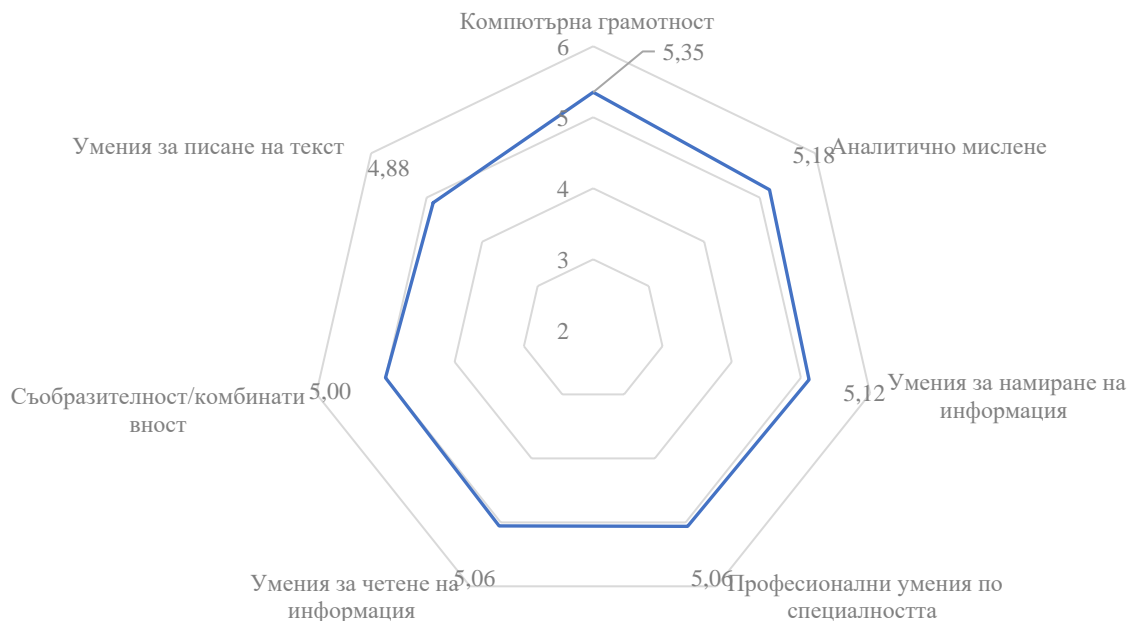
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Акцентът тук отново е върху важността на практическата подготовка и способността на служителите и работниците да изпълняват реалните работни задачи, а по-слабо, върху значението на теоретичната подготовка.

Кои от следните умения и качества са търсени от бизнеса?

ОСНОВНИ ПРОФЕСИОНАЛНИ УМЕНИЯ

(Използвана е скала от 2 до 6, където 2 е в много малка степен, а 6 - в много голяма степен)

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

Според представителите на фирмите за подбор на човешки ресурси и организациите на бизнеса най-търсеното от бизнеса професионално умение е компютърната грамотност. Отново това е свързано с разпространението на технологиите и фактът, че работата с компютър е една от основните изисквания за преобладаващата част от работните позиции. Самите работодателите поставят това умение на трето място по важност.

----- www.eufunds.bg -----

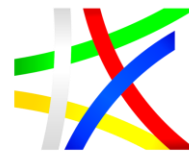
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

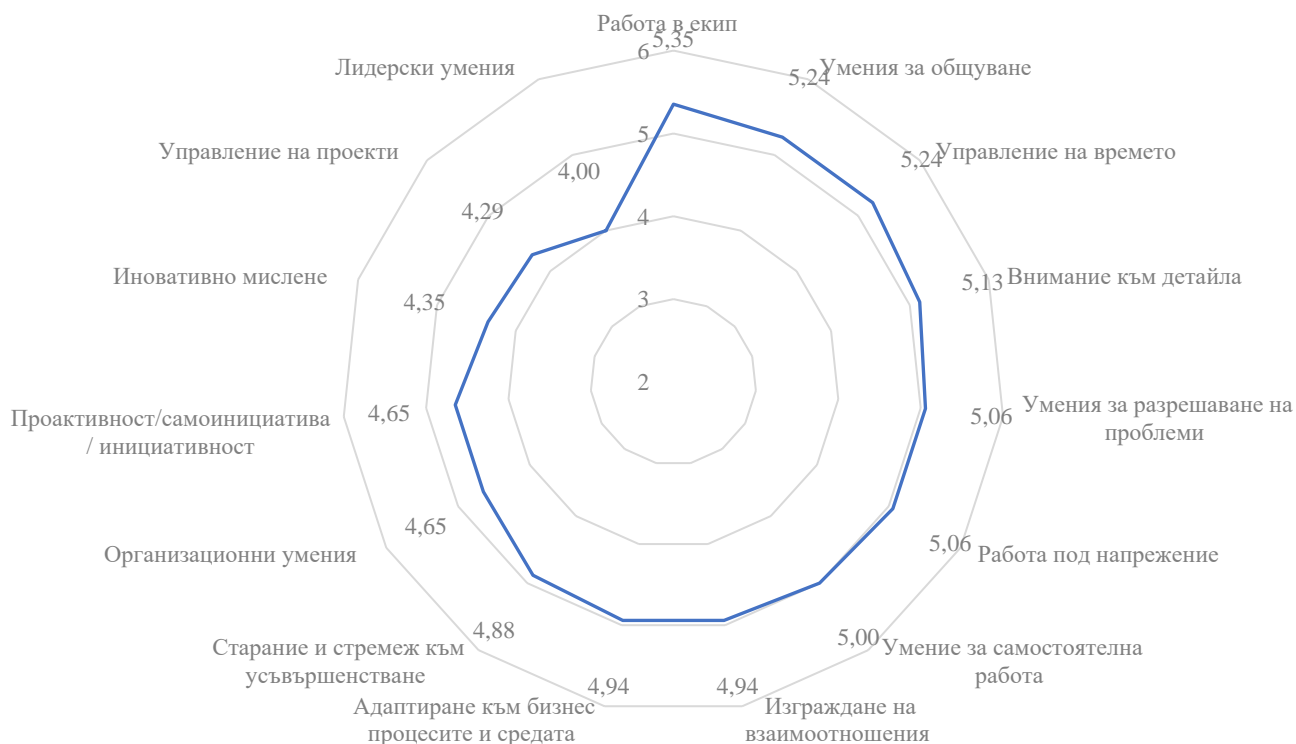
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Други търсени от бизнеса умения, според на фирмите за подбор на персонала и организациите на бизнеса са аналитичното мислене и уменията за намиране на информация. Като най-малко търсеното от бизнеса умение е посочено умението за писане на текст. Самите работодатели също поставят това умение на последно място по важност. Една от основните причини за това е, че това умение е строго специфично за типа заемана позиция и се развива в различна степен в различните типове икономически дейности и специалности.

Кои от следните умения и качества са търсени от бизнеса?

МЕКИ УМЕНИЯ

(Използвана е скала от 2 до 6, където 2 е в много малка степен, а 6 - в много голяма степен)

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

www.eufunds.bg

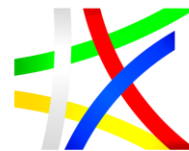
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Като най-търсено от работодателите „меко умение“ представителите на фирмите за подбор на персонала и организациите на бизнеса определят работата в екип. Това умение е най-важно и за самите работодатели. Други търсени от бизнеса умения, според фирмите за подбор на персонала и организациите на бизнеса са уменията за общуване и умения за управление на времето.

Като най-малко търсени от бизнеса умения са посочени управлението на проекти и лидерски умения. Самите работодатели също посочват тези умения като най-малко важни за тях. Това отново са специфични качества, които са относими към определени позиции и сфери на икономическа дейност, а твърде вероятно фирмите вече да са намерили хора с подобен профил в своите организации.

<i>До каква степен следните умения и качества се развиват във:</i>		
В средното образование	Във висшето образование	На работното място
Компютърна грамотност	Умения за намиране на информация	Работа под напрежение
Умения за общуване	Образователната (теоретичната) подготовка на работната ръка	Трудова дисциплина/трудова навици
Умения за писане на текст	Базова професионална подготовка	Практическата подготовка на работната ръка
Умения за четене на информация	Умения за разрешаване на проблеми	Професионални умения по специалността
Образователната (теоретичната) подготовка на работната ръка	Умение за самостоятелна работа	Работа в екип
Способност за усвояване на знания и умения	Умения за четене на информация	Адаптиране към бизнес процесите и средата
Умения за намиране на информация	Компютърна грамотност	Аналитично мислене

Източник: Изследване сред фирми за подбор на човешки ресурси и национално представени организации на бизнеса

----- www.eufunds.bg -----

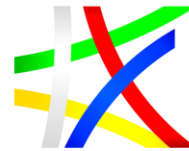
Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г. „Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Център за
изследване и
анализи

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Според представителите на фирмите за подбор на персонала и организациите на бизнеса, образователната (теоретичната) подготовка, уменията за намиране и четене на информация, както и базовата професионална подготовка се развиват в най-голяма степен в рамките на висшето образование. Според тях, всички останали умения, свързани с подготовката за работа, основните професионални умения и „меките“ умения се развиват в най-голяма степен на работното място.

Трите умения, които в най-голяма степен се развиват на работното място са работа под напрежение, трудова дисциплина/ трудови навици и практическата подготовка на работната сила.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Проведеното изследване сред бизнеса, представителите на агенции за подбор на персонала и национално представените организации на бизнеса ясно показва, че бизнесът изпитва затруднения при подбора на необходимите кадри.

Според представителите на тези групи, преобладаващата част от работната ръка не притежава уменията и знанията, които са търсени от бизнеса и които са необходими за справяне с основните работни задачи. Като основна причина за това може да бъде посочена липсата на практическа подготовка в рамките на образованието, която да развие основни професионални умения и навици в работната ръка, което би могло да улесни прехода от образование към заетост. В резултат от това, представителите на бизнеса посочват, че много често им се налага сами да развиват търсените от тях умения и знания в работната ръка в процеса на работа в тяхната фирма.

Съществени разминавания са налице и между съдържателната подготовка на кадрите и очакванията на бизнеса, произтичащи от конкретните им нужди и реалните бизнес процеси в техните организации.

----- www.eufunds.bg -----

*Проектът се финансира в рамките на договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0036-C01/21.12.2018 г.
„Усъвършенстване на механизма за гражданско участие при формулирането и провеждането на политиката в областта на висшето образование в България“ на Сдружение ЦИА, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*